

Analiza gospodarenja lovištima Zadarske županije

Pavić, Roko

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:985091>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-06**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Roko Pavić, absolvent

Diplomski sveučilišni studij Zootehnika

Smjer Lovstvo i pčelarstvo

ANALIZA GOSPODARENJA LOVIŠTIMA ZADARSKE ŽUPANIJE

Diplomski rad

Osijek, 2021.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Roko Pavić, apsolvent

Diplomski sveučilišni studij Zootehnika

Smjer Lovstvo i pčelarstvo

ANALIZA GOSPODARENJA LOVIŠTIMA ZADARSKE ŽUPANIJE

Diplomski rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu diplomskog rada:

1. izv. prof. dr. sc. Ivica Bošković, predsjednik
2. prof. dr. sc. Tihomir Florijančić, mentor
3. prof. dr. sc. Anđelko Opačak, član

Osijek, 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PODRUČJE ISTRAŽIVANJA	2
2.1. Geografski položaj i osnovna prostorna obilježja	2
2.2. Prirodno-geografska obilježja	3
2.2.1. Reljef	4
2.2.2. Geološka, litološka i edafska obilježja	5
2.2.3. Tlo	6
2.2.4. Klima	7
2.2.5. Voda	10
2.2.5. Staništa	11
2.3. Zaštićene prirodne vrijednosti	15
2.4. Minski sumnjiva područja	17
3. LOVIŠTA ZADARSKE ŽUPANIJE	18
3.1. Administrativna i geografska podjela lovišta	18
3.2. Podjela lovišta po tipovima	19
3.3. Vrste divljači u lovištima Zadarske županije	19
4. REZULTATI I RASPRAVA	
4.1. Osnovni podaci o analiziranim lovištima	23
4.2. Matični fond, izlučene i ispuštanje divljači u analiziranim lovištima Zadarske županije	26
4.3. Prihrana i prehrana divljači	29
4.4. Lovno gospodarski i lovno tehnički objekti	30
4.5. Evidencija stečenih trofeja divljači na području analiziranih	31
4.5.1. Trofeji svinje divlje	32
4.5.2. Trofeji srna obična	34
4.5.3. Trofeji muflona	37
5. ZAKLJUČAK	40
6. POPIS LITERATURE	41
7. SAŽETAK	45
8. SUMMARY	46
9. POPIS SLIKA	47
10. POPIS TABLICA	48
11. POPIS GRAFIKONA	49
TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA	
BASIC DOCUMENTATION CARD	

Popis skraćenica

CIC	Međunarodni savjet za očuvanje divljači i lova
ETD	Obrazac evidencije trofeja divljači-izvješće o ocijeni trofeja divljači
EU	Europska unija
HLS/LSZŽ	Hrvatski lovački savez/Lovački savez Zadarske županije
HAOP	Hrvatska agencija za okoliš
LGO	Lovno gospodarska osnova
MP-SLE	Ministarstvo poljoprivrede – Središnja lovna evidencija
RH	Republika Hrvatska
ZŽ	Zadarska županija
ZOL	Zakon o lovstvu

1. UVOD

Lovstvo danas obuhvaća znanost, struku i djelatnosti koja se bavi uzgojem, zaštitom i iskorištavanjem divljači, ali isto tako i zaštitom svih pripadnika flore i faune koje s divljači dijele isto stanište, te očuvanjem i unaprjeđenjem samog staništa (Tucak i sur., 2002.) .

Zadarska županija proteže se na prostoru ukupne površine 7.276,23 km², a smještena je na središnjem dijelu hrvatske obale Jadrana. Na području Zadarske županije ustanovljeno je ukupno 55 lovišta na površini od 364.255 ha, od tog je 20 državnih lovišta na površini od 141.978 ha i 35 zajedničkih lovišta na površini od 222.227 ha.

Cilj ovog rada je opisati lovišta i gospodarenje divljači na području Zadarske županije u razdoblju od 2010. do 2020. godine. U ovom rad su obrađeni podaci o lovištima i gospodarenju Zadarske na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta ustanovljenih na području Zadarske županije.

Temeljni podaci za izradu ovog rada su preuzeti iz lovnogospodarskih osnova za navedena lovišta koji su ustupili izrađivači lovnogospodarskih osnova Hrvatski lovački savez, te lovovlaštenici na području Zadarske županije s podacima o ostvarenom stanju iz LGO-a.

Osnovni podaci o lovištima preuzeti su iz Središnje lovne evidencije (SLE) – informacijskog sustava Ministarstva poljoprivrede. Tijekom izrade ovog rada još su korištene informacije Upravnog odjela za poljoprivredu, ribarstvo, vodno gospodarstvo, ruralni i otočni razvoj unutar Zadarske županije, Program razvoja lovstva ZŽ (2013.-2016.), Program prostornog plana ZŽ, Program zaštite okoliša ZŽ te dodatni recentni podaci dopunjenih iz drugih izvora (Lovački savez Zadarske županije, Hrvatske šume, Hrvatske vode, Hrvatski centar za razminiravane).

2. PODRUČJE ISTRAŽIVANJA

2.1. Geografski položaj i osnovna prostorna obilježja

Zadarska županija proteže se na prostoru ukupne površine 7.276,23 km², a smještena je na središnjem dijelu hrvatske obale Jadrana, Zadarska županija izuzetno je pogodno prostorno položena na srednjem dijelu Jadranske Hrvatske, odnosno u središnjem dijelu Hrvatskog primorja. Površina kopna iznosi 3641,91 km², površina morskog dijela iznosi 3845,00 km² a površina otoka 587,6 km². Najveći grad i najznačajnije središte je Zadar, jedan od najstarijih i treći po veličini grad na obalama hrvatskoga Jadrana (Slika 1.).

Slika 1. Geografski položaj ZŽ

(Izvor: WIKIPEDIA, https://hr.wikipedia.org/wiki/Zadarska_%C5%BEupanija)

Geografski se posebno ističu niski Ravni kotari s fasadno položenom obalom zadarsko-biogradskog primorja tj. zadarskom urbanom regijom. Ispred obale položeni su brojni otoci zadarsko-biogradskog arhipelaga, od Kvarnerića do Murterskog mora. Između planina Velebita i Plješevice te niskih Kotara, položena su pobrđa i krške zaravni Bukovice i Like. Velebit dijeli i spaja primorski dio s gorskim i brdskim predjelima istočnog dijela ličko-krbavskog prostora s gornjim Pounjem. Plješivica i rijeka Una graničnici su ovog prostora sa susjednom Bosnom i Hercegovinom.

Administrativno, graniči sa Šibensko-kninskom, Primorsko-goranskom i Ličko-senjskom županijom. Na istoku graniči s Bosnom i Hercegovinom, dužina granice je 24 km, a međunarodna morska granica s Italijom, prema zapadu, iznosi 83,43 km.

Zadarska županija kao dio šire regije, tj. jadranske Hrvatske ima specifičan status u povezivanju sjevera i juga ove regije. Isto tako zauzima središnje mjesto u povezivanju sjeverne i južne Hrvatske, kako u cestovnom tako i u željezničkom prometu. Kroz ovu Županiju prolazi trasa Jadranske autoceste, autoceste Split-Zagreb, kao i svi željeznički pravci. Glede pomorskih pravaca treba istaknuti duž jadranski obalni pravac, te posebno, međunarodni trajektni pravac Zadar-Ancona, kao jedan od važnih smjerova i najkraće veze srednje Europe preko Zagreba i Zadra prema Italiji. Ovu vezu posebice afirmira jak prometni pravac Zadar-Maslenički most-tunel Sv. Rok-Zagreb. (Prostorni plan Zadarske županije, 2001.)

Zadarska županija je teritorijalno organizirana u 34 jedinice lokalne uprave i samouprave, odnosno 6 gradova (Zadar, Benkovac, Biograd na Moru, Obrovac, Pag i Nin) i Zadarska županija teritorijalno je ustrojena u 34 jedinice lokalne samouprave, od čega je 28 općina (Bibinje, Galovac, Gračac, Jasenice, Kali, Kolan, Kukljica, Lišane Ostrovičke, Novigrad, Pakoštane, Pašman, Polača, Poličnik, Posedarje, Poveljana, Preko, Privlaka, Ražanac, Sali, Stankovci, Starigrad, Sukošan, Sveti Filip i Jakov, Škabrnja, Tkon, Vir, Vrsi i Zemunik Donji) (Županijska razvojna strategija Zadarske županije do 2020.)

Nažalost, još uvijek je dio županije, odnosno 23,4 km², ili 0,7% kopnenog dijela, minski sumnjiv prostor, što je jedan od ograničavajućih faktora gospodarskog razvoja, prvenstveno poljoprivrede i turizma, ali i kvalitete života stanovnika na ruralnim područjima.

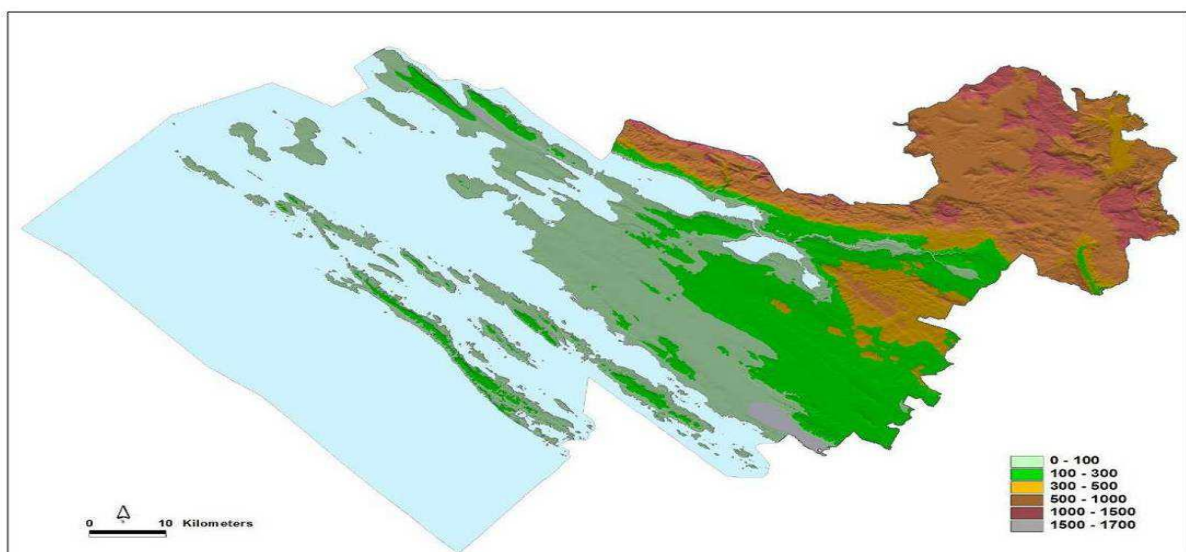
Gospodarstvo Zadarske županije temelji se na turizmu, prometu, osobito pomorskom, poljoprivredi, ribarstvu i marikulturi te industriji, obrtništvu i uslugama.

2.2. Prirodna-geografska obilježja

2.2.1. Reljef

Prema geomorfološko-reljefnim obilježjima, prostor Županije može se raščlaniti u nekoliko značajno različitih cjelina. Ravni kotari su područje ravničarskog i brežuljkastog karaktera, visinski raščlanjeno na izdužene doline i uzvišenja do 300 m nadmorske visine. Na njega se nastavlja priobalno područje (od Zadra do Biograda), do 100 m nadmorske visine, kao tipičan primjer dalmatinskog tipa obale s karakterističnim paralelnim pružanjem reljefnih oblika u dinarskom smjeru, što se najbolje očituje u horizontalnoj razvedenosti obale. Dalmatinski tip obale obilježava i otoke, koji dosežu visine redovito preko 200 m, a ponegdje i preko 300 m (Vela Straža na Dugom Otoku s 337 m). Izuzetak je otok Pag, koji reljefno odgovara Ravnim kotarima s kojima je u prošlosti bio povezan. Velebit, kao visinski posebno izraženu cjelinu, obilježavaju vrhovi koji prelaze 1.700 m nadmorske visine. (Vaganski vrh s 1.757 m, Sveto brdo s 1.753 m). Na njegov jugoistočni dio nadovezuje se Bukovica s obilježjima tipičnoga krškog pobrđa i zaravni, visina od 300 – 500 m nadmorske visine i više. Pobrđa okružuju dolinu rijeke Zrmanje s poljima (Žegarsko, Bogatničko, Bilišansko i Krupsko polje). Naposljetku, tu je istočni dio ličko-krbavsko-pounjskog prostora s poljima (Gračačko polje, Velika i Mala Popina) i kotlinama, okruženim Velebitom s južne, Ličkim sredogorjem sa zapadne, te Plješevicom s istočne strane. Prosječna nadmorska visina ovog područja je oko 550 m, s time da na pojedinim dijelovima visina prelazi i 1000 m. Navedene cjeline jasno se uočavaju na kartografskom prikazu reljefa Zadarske županije (Slika 2.)

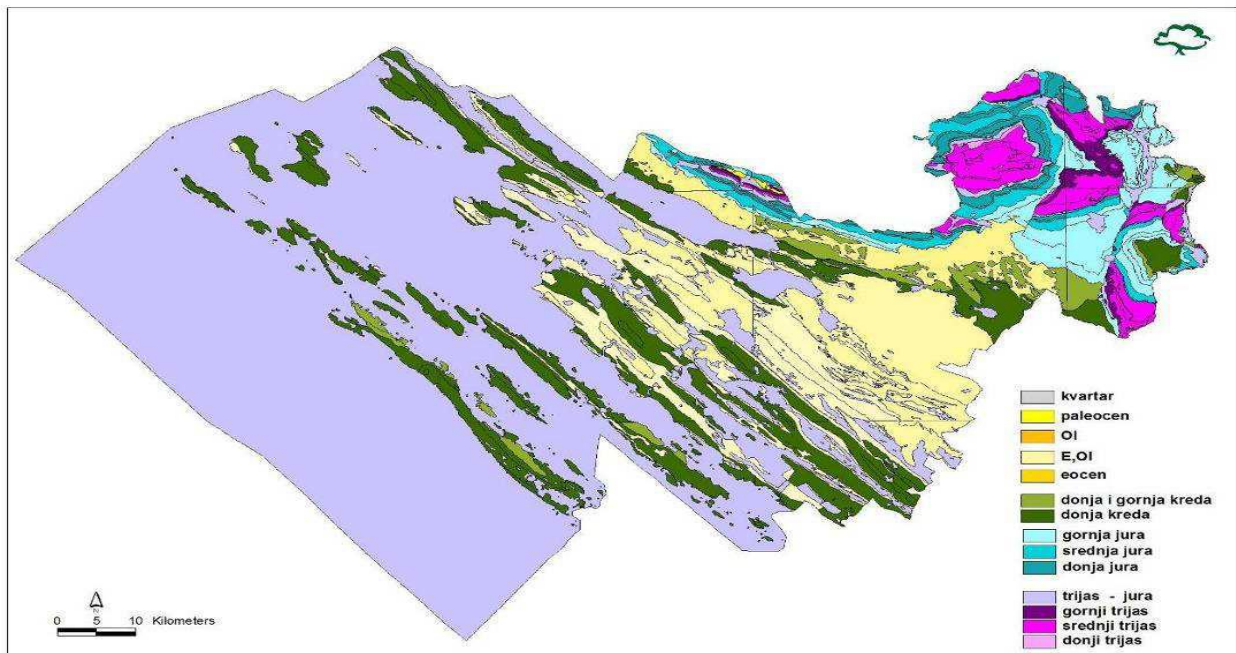

Slika 2. Reljefna karta Zadarske županije

(Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)

2.2.2. Geološko litološka obilježja

Područje koje obuhvaća Zadarska županija grade stare paleozojske stijene perma i karbona, zatim mezozojske stijene, malne naslage mezozoika i kenozoika, te malne taložine eocena (fliša), pleistocena i holocena. Prevladavaju karbonatne stijene jure, krede i tercijara, prvenstveno vapnenci (Slika 3.) prikazuje geološku kartu Zadarske županije, izradenu na temelju Osnovne geološke karte RH1:100.000).

Slika 3. Geološka karta Zadarske županije

(Izvor: Osnovna geološka karta RH (OGK RH) 1:100.000)

Prostor je raspucan brojnim tektonskim rasjedima (velebitski, dugootočki i dr.) i bogat brojnim atraktivnim oblicima rasjeda, antiklinalnim i sinklinalnim oblicima, okaminskim ostacima, speleološkim objektima, itd.

Prema sličnostima geoloških, kao i geomorfoloških osobitosti, prostor je raščlanjen na nekoliko cjelina, koje su već uočene i u analizi reljefa u prethodnom potpoglavlju. Vapnenačka uzvišenja Ravnih kotara su kredne ili tercijarne starosti, a flisne udoline izgrađene od lapora i pješčenjaka eocenske su starosti, često prekrivene malanim naslagama. Tako su, zbog pleistocenske i post pleistocenske evolucije reljefa, mnoge flisne udoline proširene ili prekrivene aluvijalnim ravnima, a uravnjenje pojedinih dijelova (Zemunik, Smilčić, Kašić) dodatno je pojačalo taloženje lesnih naslaga. Područje Velebita izgrađeno je od karbonatnih stijena mezozoika (trijas, jura, kreda) i kenozoika (tercijar) s dolomitno-

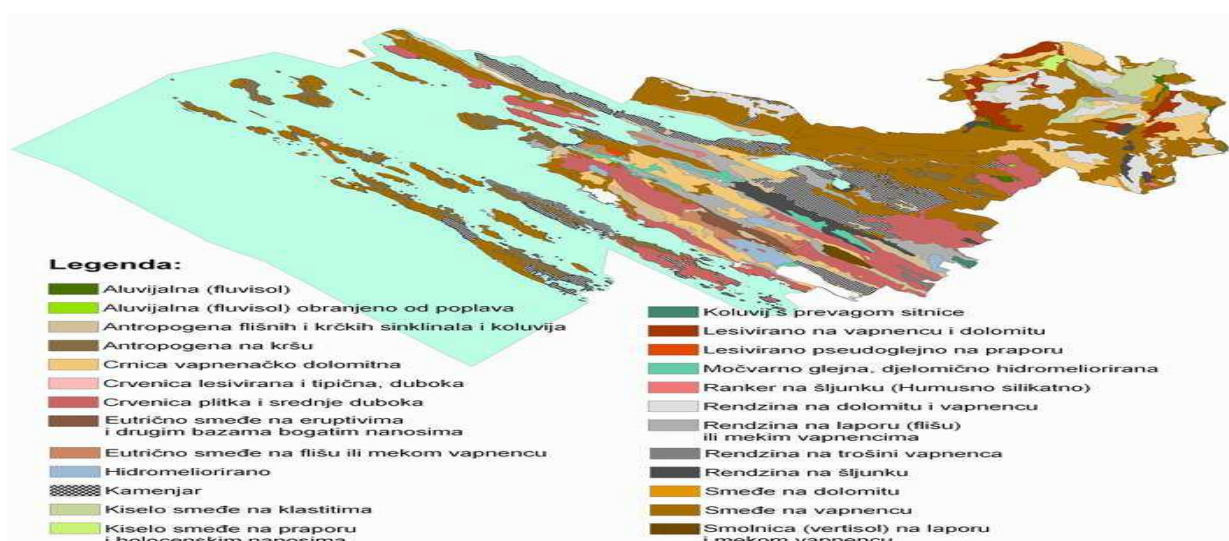
vapnenačkim stijenama paleozoika (perm, karbon), koje izbijaju na površinu viših predjela. Zadarsko-Biogradsko primorje čine uzvišenja od vapnenca krede i paleogena, te flisne doline od lapora, pješčenjaka i konglomerata eocena. Uz vodotoke se vršila akumulacija naplavnog materijala (uz Miljašić jarugu), a u Bokanjačkom blatu taložile su se barske kvartarne naslage. U Ninu, na ušću Miljašić jaruge, pronađene su paleoidne pojave, a na poluotoku Privlaci i manjim zonama Vira naslage kvartarnih pijesaka. Otok Pag karakterizira ravnokotarska morfo struktura, s izmjenom vapnenačkih bila i flišnih udolina s laporima i pješčenjacima, dok su na ostalim otocima flišne udoline uglavnom potopljene nakon postpleistocenskog izdizanja morske razine. Bukovica je krško pobrđe građeno od vapnenačkih breča, konglomerata i fliškolikih pojava u okviru liburnijskih naslaga, eocensko-oligocenske starosti. I naposljetku, ličko-krbavsko-pounjsko područje grade paleozojske (karbon, perm) i mezozojske (trijas, jura, krede) karbonatne stijene s manjim nalazištima barita, a niži su predjeli prekriveni kvartarnim naplavinama/taložinama (Gračačko polje, V. i M. Popina).

2.2.3. Tlo

Tla Zadarske županije vrlo su raznolika u pogledu fizikalnih svojstava, što je vrlo značajna komponenta u ocjeni njihove pogodnosti za poljoprivrednu proizvodnju.

Dominira tlo na vapnencu, rasprostranjeno na čak 33,3 % površine, zatim crvenica na 12,3 % površine, a treći po zastupljenosti je kamenjar s 9,5 % udjela u ukupnoj površini.

Vrste i rasprostranjenost pojedinih tipova tala u Zadarskoj županiji prikazani su (Slika 4.)

Slika 4. Rasprostranjenost pojedinih tipova tala u Zadarskoj županiji

(Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)

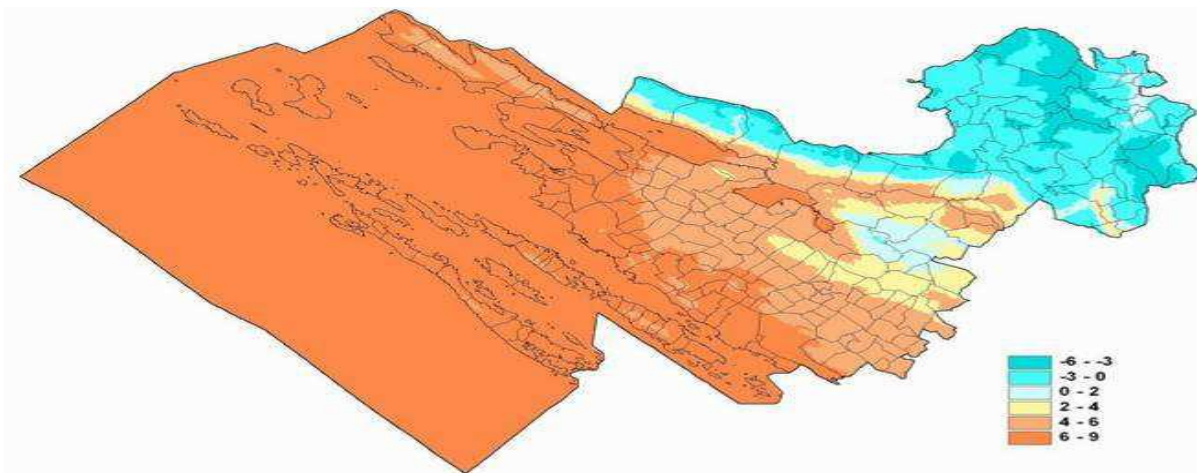
Oko 55% obradivog prostora čine rendzine, koluvijalno-antropogeniziranih, aluvijalno-koluvijalnih tala i smjena tla, te regosole karakterizirane dobrom vodopropusnošću, stabilnom strukturom, te povoljnom teksturom i vodo-zračnim odnosom. Oko 25% obradivog prostora prema fizikalnim obilježjima spada u kamenjar, karakteriziran dominacijom kamena i krupnog šljunka, ekstremnom propustljivošću za vodu, raznolikošću u dubini, skeletnošću i kapacitetu za vodu, što dio ovih tala čine pogodnim za poljoprivredu, dok je dio pogodan za uzgoj pojedinih vrsta voća, povrća ili vinograda.

Konačno, oko 20% obradivih tala županije zauzimaju hidromorfna tla (hipoglejna, euglejna, močvarno-glejna, vertična) karakterizirana pogodnom dubinom ali nažalost i nepovoljnim fizikalnim svojstvima kao što su teška tekstura, slaba vodopropusnost i mali kapacitet za zrak. Prema kemijskim svojstvima, sukladno raznolikoj geološkoj grani područja (lapori, vapnenci, fliš i dr.) tla se razlikuju po sadržaju kalcijevog karbonata (CaCO_3), te s tim u vezi i fiziološki aktivnog vapna, što je od velike važnosti za voćarsko-vinogradarske nasade i izbor podloge. Vrijednosti pH su raznolike (od slabo kisele do alkalične), kao i sadržaj humusa (25% udjela u tresetnom glejnom tlu u Vranskom polju). U Vranskom polju je utvrđena i prisutnost slabo zaslanjenih tala, što je posljedica navodnjavanja poljoprivrednih površina zaslanjenom vodom iz Vranskog jezera. Opskrbljenost hranjivima (fosforni i kalijev oksid P_2O_5 i K_2O) je bolja na antropogenim tlima, a ostala tla su nepovoljne opskrbljenosti

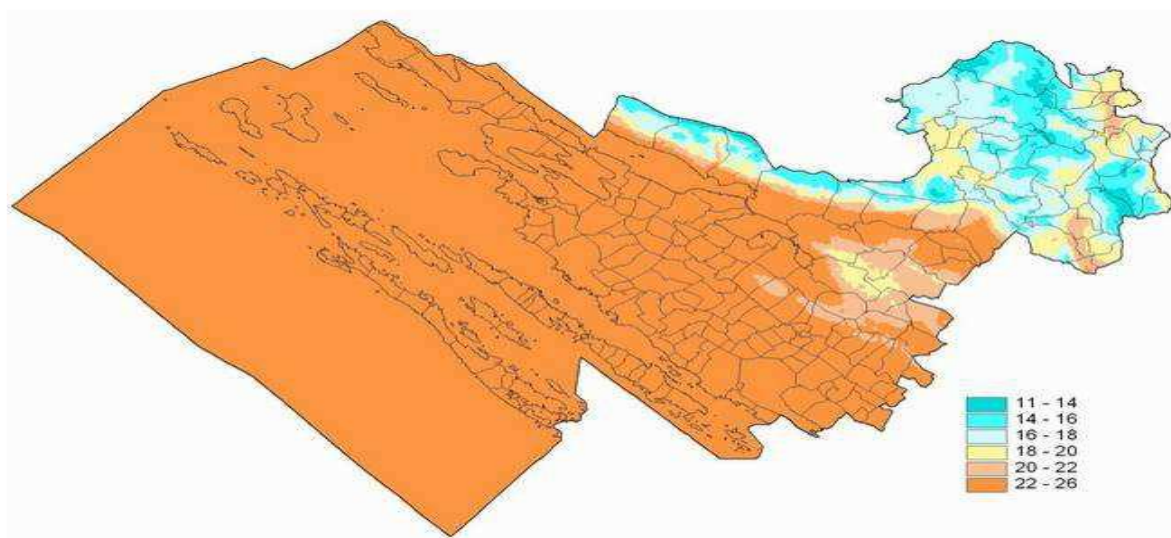
2.2.4. Klima

Kao posljedicu velike reljefne raznolikosti, te morskog utjecaja modificiranog brdsko-planinskim „barijerama“, na području Županije nalazimo više tipova klime, uključujući: mediteransku, submediteransku, kontinentalnu i planinsku. Primorje obilježavaju topli, suhi ljeta i blage, kišovite zime mediteranske klime. Hladnije zime i veća temperaturna kolebanja obilježja su submediteranske klime na području Bukovice, Zagore i Ravnih kotara, a oštre snježne zime i ugodna ljeta s toplim danima i hladnim noćima, te znatnih temperaturnih kolebanja, opisuju kontinentalnu, odnosno planinsku klimu Like i planinskog područja. Prema Koppenovoj klasifikaciji: I) otočno i obalno područje ima Csa (sredozemna klima sa suhim vrućim ljetom) tip klime; II) Ravni kotari, Pag, Bukovica, podvelebitsko primorje imaju Cfa (umjereno topla vlažna klima s vrućim ljetom) tip klime; III) ličko-krbavsko-pounjsko područje ima Cfc (umjereno topla vlažna klima sa svježim ljetom) tip klime; i konačno IV) najviši planinski dijelovi (prvenstveno područje Velebita) ima Dfc (vlažna snježna šumska klima sa svježim ljetom) tip klime.

Prema očekivanjima, na području Zadarske županije karakterističan je pad temperature od obale prema unutrašnjosti. (Slika 5.) i (Slika 6.) Prikazuju prostorni raspored srednjih mjesečnih temperatura na području Županije , u siječnju i srpnju u naj hladnijem i najtoplijem mjesecu.

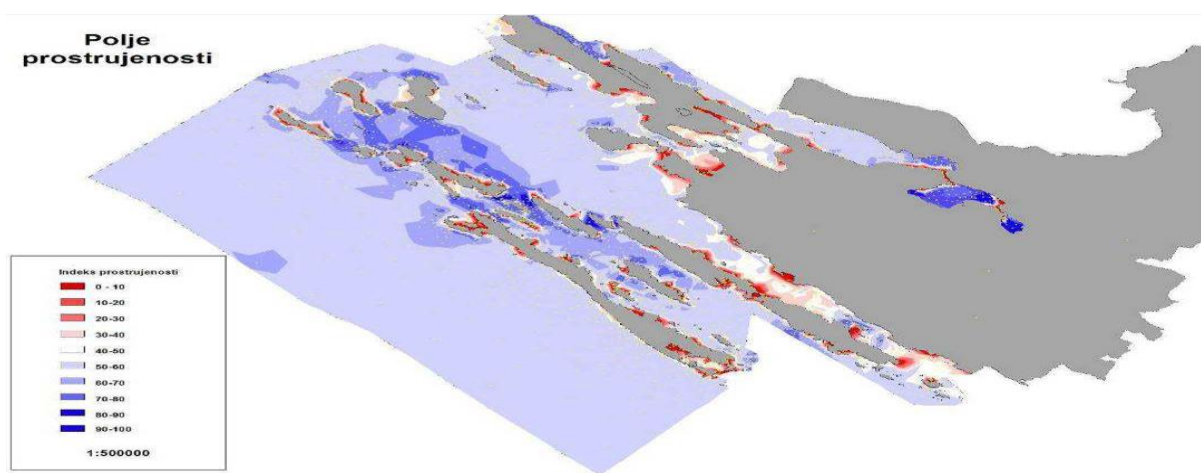
Slika 5. Prostorna raspodjela srednje mjesečne temperature u siječnju u Zadarska županije
(Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)

Slika 6. Prostorna raspodjela srednje mjesečne temperature u srpnju u Zadarskoj županiji
(Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)

Tipični vjetrovi Županije su bura (pogotovo na području Paga, Velebitskog kanala, Virskog mora) i jugo. Često puše i levant, neugodan, hladan vjetar istočnjak, a za ljeto su

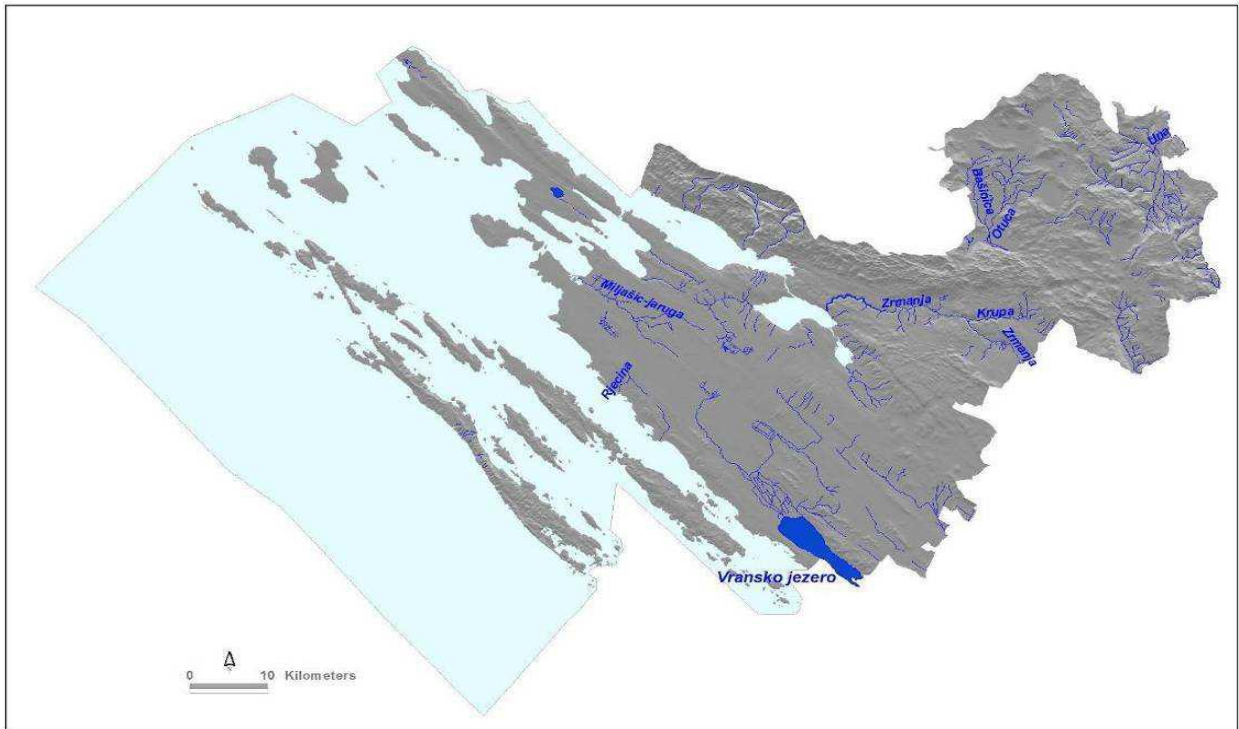
karakteristična etezijska strujanja na obali (maestral), koja ublažavaju ljetne sparine. Količina oborine, određena nadmorskom visinom, utjecajem mora i sl., raste od područja južnijih otoka s 800 – 900 mm/god. (Tajerske Sestrice, Pašman, Dugi otok), preko Ravnih kotara i sjevernijih otoka s 900 – 1.100 mm/god., do 1.200–2.300 mm/god. u Lici i planinskom području. Minimum oborine obilježava ljetno, a maksimum kasno jesensko razdoblje. Snijeg je česta pojava u Lici i planinama, dok ga uz obalu i na otocima uglavnom nema. Prosječna godišnja relativna vlaga zraka (mjereno u razdoblju od 1949. – 1988. god.) je za primorski dio oko 71,5%, za ličko-pounski dio oko 79%, a za Ravne kotare (Smilčić, Benkovac) od 66 – 72%. Visoka vlaga zraka uobičajena je za razdoblje od listopada do veljače, a niska vlaga zraka za razdoblje od lipnja do kolovoza. U primorju je više vedrih (115 – 118) nego oblačnih (84 – 90) dana. U kontinentalnom dijelu, situacija je obrnuta – npr. 126 oblačnih i 96 vedrih dana u Gračacu. Intenzitet i smjer strujanja vodenih masa jedan je od ključnih parametara za planiranje i upravljanje održivim razvojem u obalnom području, ili konkretnije, za lociranje pojedinih sadržaja, odnosno zoniranje akvatorija prema dominantnom načinu korištenja. (Slika 7.) prikazuje indikator "prostrujenosti" za područje akvatorija Zadarske županije, dobiven statističkom obradom predikcija računalnog modela strujanja za rezidualne struje u različitim godišnjim dobima, te za struje u uvjetima bure i juga kao dva dominantna vjetra u području. Tamnoplava i tamnocrvena nijansa indiciraju redom najbolju i najslabiju „prostrujenost“, odnosno miješanje vodene mase na širem području.

Slika 7. „Prostrujenost“ akvatorija Zadarske županije
(Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)

2.2.5. Vode

Složeni reljef i krška priroda područja Zadarske županije rezultirali su vrlo složenom površinskom i podzemnom hidrografijom, s većim brojem slivnih područja. Najveći dio – područje Velebita i uz Velebit, Gračačka visoravan, Bukovica – spada u sliv Zrmanje; dio Ravnih kotara čini sliv Vranskog jezera, a dio se drenira izravno u more (npr. Miljašić Jaruga); mali dio uz granicu s BiH spada u sliv rijeke Une; a dio Bukovice te područje uz tok Guduče, u sliv Krke (Slika 8.)

Slika 8. Najznačajnije površinske vode na području Zadarske županije

(Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)

Glavne tekućice su: Zrmanja i njena pritoka Krupa, Una, Ričica, Otuča, Miljašić Jaruga, Bašćica i Kotarka. Najduža i najznačajnija je Zrmanja, koja izvire u području Zrmanja vrela, te nakon 69 km toka s visinskim padom od 327 m, utječe u Novigradsko more 10 km nizvodno od Obrovca. Zrmanja teče uz područje južnog Velebita, krajobrazno vrlo atraktivnom dolinom, gdje se uski duboki kanjoni izmjenjuju s riječnim proširenjima i poljima. Kao i njene glavne pritoke, Krupa s Krnezom i Dobarnica, napaja se vodama iz ličkog područja, koje se dreniraju kroz krško podzemlje. U svome donjem toku (posljednjih 14 km, od Jankovića buka) Zrmanja je pod utjecajem mora. Uz Zrmanju postoji i niz izvora (Vrilina, Ledenik, Dožinovac) koji se koriste za vodoopskrbu okolnih naselja. Izvor na

području sela Muškovci (podnožje Velebita, SI od Obrovca) preko crpne stanice Dolac opskrbljuju regionalni vodovod sjeverne Dalmacije. Ričica, Otuča i Opsenica teku Gračačkom visoravni, a njihove vode se energetske koriste u RHE Obrovac. Na Ričici je vodozahvat iz kojega se vodom opskrbljuje šire područje Gračaca. Una izvire na vrelu Une kod Srba, a teče uz granicu sa susjednom Republikom BiH.

Vransko jezero, smješteno paralelno s morskom obalom, JI od grada Biograda na Moru, najveće je prirodno jezero u RH i najznačajnija stajaćica na području Županije. Jezero je dugačko 13,6 km, površine 30 km², dubine do 4 m, a slivno područje, koje se drenira preko nekoliko trajnih i povremenih potoka (naj značajnija je 17 km duga Kotarka), površine je oko 480 km². Voda u jezeru prirodno je bočata zbog blizine mora i propusnosti krške barijere kojom je jezero od njega odvojeno. Prirodna slanost dodatno je povećana umjetnim prokopom Prosika. Na području Zadarske županije postoje još tri jezera na Otoku Pagu – slatkovodno jezero Velo blato, te Malo i Kolanjsko blato sa bočatom i slanom vodom; umjetna jezera Vlačine i Grabovac na Bašćici; te Štikada na Ričici.

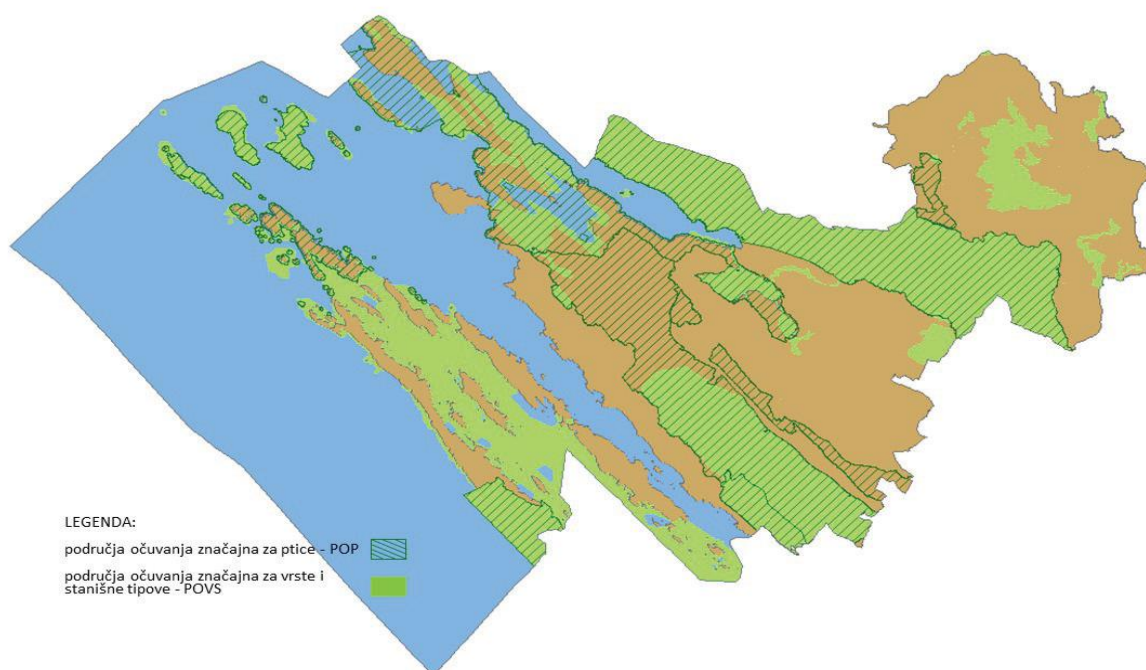
Većina močvarnih površina i blata (Vransko polje, Bokanjačko i Nadinsko blato, Trolokve) isušivanjem su pretvorena u poljoprivredne površine. Stajaćice posebno Vransko jezero, te Veliko Malo i Kolanjsko blato, izuzetno su značajne u životnom ciklusu bogate ornitofaune, što je prepoznato i uvaženo njihovim uvrštenjem u zaštićena područja prirode.

Brojni izvori i vrulje upućuju na postojanje većih rezervi kvalitetne podzemne vode, a na temelj u istraživanja provedenih za potrebe donošenja strategije prostornog uređenja RH, područja Ravnih kotara i Like svrstana su u zonu rezerve podzemnih voda prve kategorije.

2.2.6. Staništa

U Zadarskoj se županiji na relativno malim područjima izmjenjuju različita staništa močvarnog, obalnog, nizinskog i brdskog terena okarakterizirana specifičnim vrstama. Tako na malom području možemo naći šume, garige, travnjake i maslinike, močvarna, podzemna, obalna i riječna staništa te kanjone i litice s okomitim stijenama i sl. Mnoge od vrsta koje dolaze na ta staništa su rijetke i zaštićene kako u Hrvatskoj tako i u cijeloj Europi. Zato nije ni čudno da je udio kopnenog teritorija u ekološkoj mreži Natura 2000 u Zadarskoj županiji čak 50,33% , dok je analizom preklapanja POP i POVS područja i obuhvatom cijele županije (kopno, more, otoci), taj postotak nešto manji i iznosi 34,75%. Mreža Natura 2000 na području Zadarske županije može se vidjeti na (Slici 9.)

Slika 9. Karta Natura 2000 područja u Zadarskoj županiji
(Izvor: Natura Jadera)

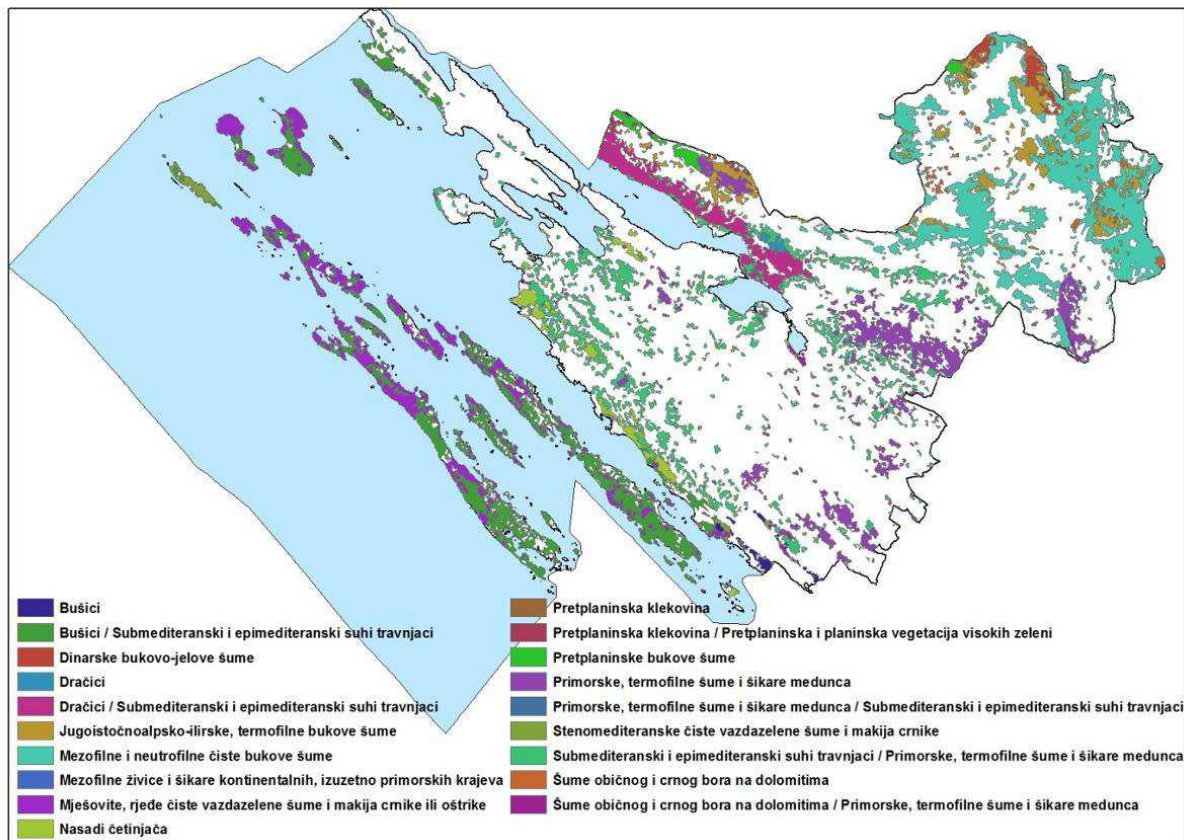
Prema podacima iz Programa ruralnog razvoja Zadarske županije 2012. – 2014., ukupna površina šuma i šumskog zemljišta na području Zadarske županije u državnom vlasništvu je 194.334,55 ha, što u odnosu na ukupnu površinu Zadarske županije (364.300,00 ha) iznosi 53%. U Zadarskoj županiji šumama i šumskim zemljištem upravljaju sljedeće Podružnice Uprave šuma: UŠP Split (šumarije Benkovac, Biograd, Obrovac i Zadar), UŠP Senj (šumarija Pag), UŠP Gospić (šumarije Gračac i Donji Lapac).

Šume i šumsko zemljište u državnom vlasništvu na području Zadarske županije ustrojene su u gospodarske jedinice te su izrađeni programi gospodarenja za iste. Na području Zadarske županije nalaze se šume te šumska zemljišta u privatnom vlasništvu. Prema podacima iz Uprave šuma Podružnice Split, ukupna površina privatnih šuma na području Zadarske županije iznosi 28.167,12 ha, što u odnosu na ukupnu površinu Županije iznosi 8%.

Zadarska županija se, prema podacima Programa ruralnog razvoja Zadarske županije 2012. – 2014., proteže u više vegetacijskih zona unutar područja mediteranske i kontinentalne klime s temeljnim tipovima šumskih zajednica: šume hrasta crnike i njeni degradacijski oblici (makija i garig), šume hrasta medunca i njeni degradacijski oblici (šikara i šibljak), šume i kulture

borova od kojih su najzastupljeniji alepski bor, crni bori i primorski bor te različiti oblici šuma obične bukve (zastupljeni na Velebitu i u kontinentalnom dijelu Zadarske županije).

Kako postoji velika razlika u odnosu na tip šuma unutar Zadarske županije, tako je i uloga šuma i šumarstva različita. U SI dijelu Županije gdje se nalaze pretežno kvalitetne, ali teško dostupne preborne šume bukve i jele naglasak je na proizvodnji i eksploatiranju drvene mase, dok se u ostatku županije nalaze manje kvalitetne šume crnike i medunca koje nisu pogodne za ekonomsko eksploatiranje već one imaju značajnu socijalnu i ekološku funkciju, odnosno zaštitnu, estetsku i rekreacijsku funkciju u turističkim područjima i u blizini većih gradova. Prema namjeni, šume mogu biti gospodarske, zaštitne i šume posebne namjene. Proizvodna funkcija šuma podrazumijeva proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda, a sve ostale koristi obuhvaćene su općekorisnim funkcijama šuma (Slika 10.)

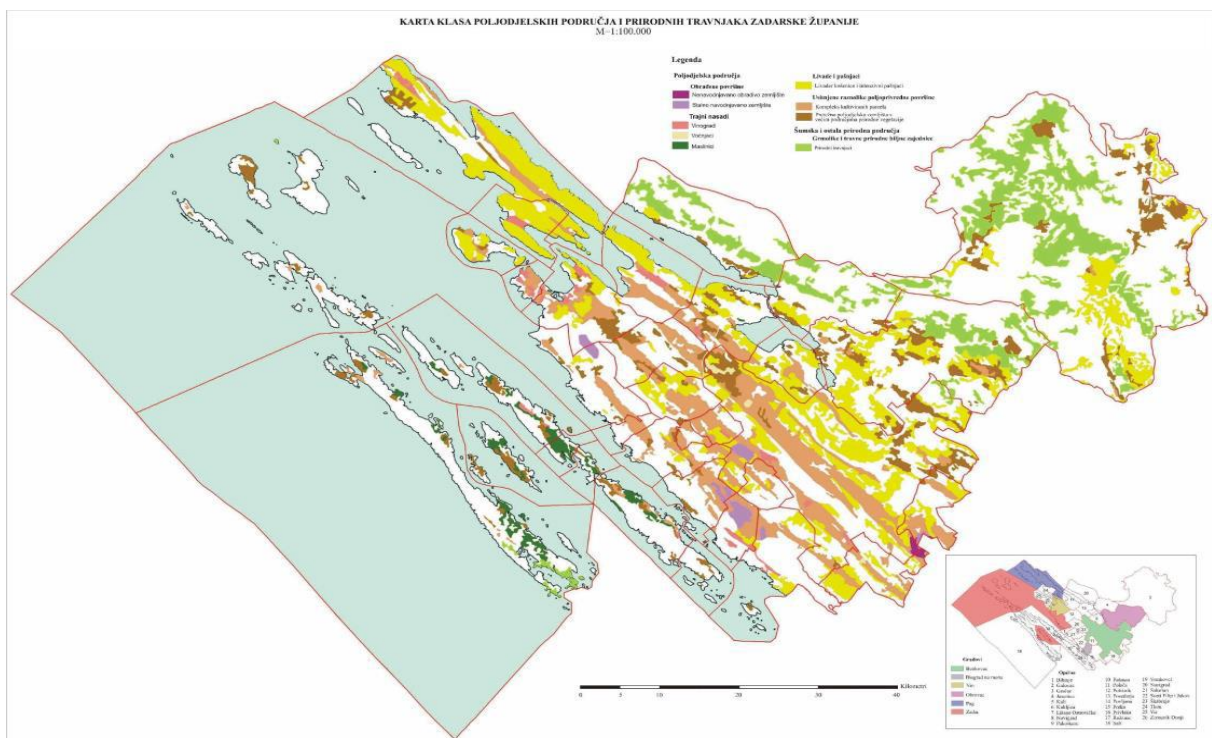
Slika 10. Prostorni raspored i vrsta šumskih sastojina na području Županije

(Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije)

Analizom CLC baze podataka o zemljišnom pokrovu za referentnu 2010. godinu, u GIS okružju, ustanovljena je struktura i površine klasa poljodjelskog područja i prirodnih travnjaka Zadarske županije. Prema provedenoj analizi poljodjelska područja zauzimaju

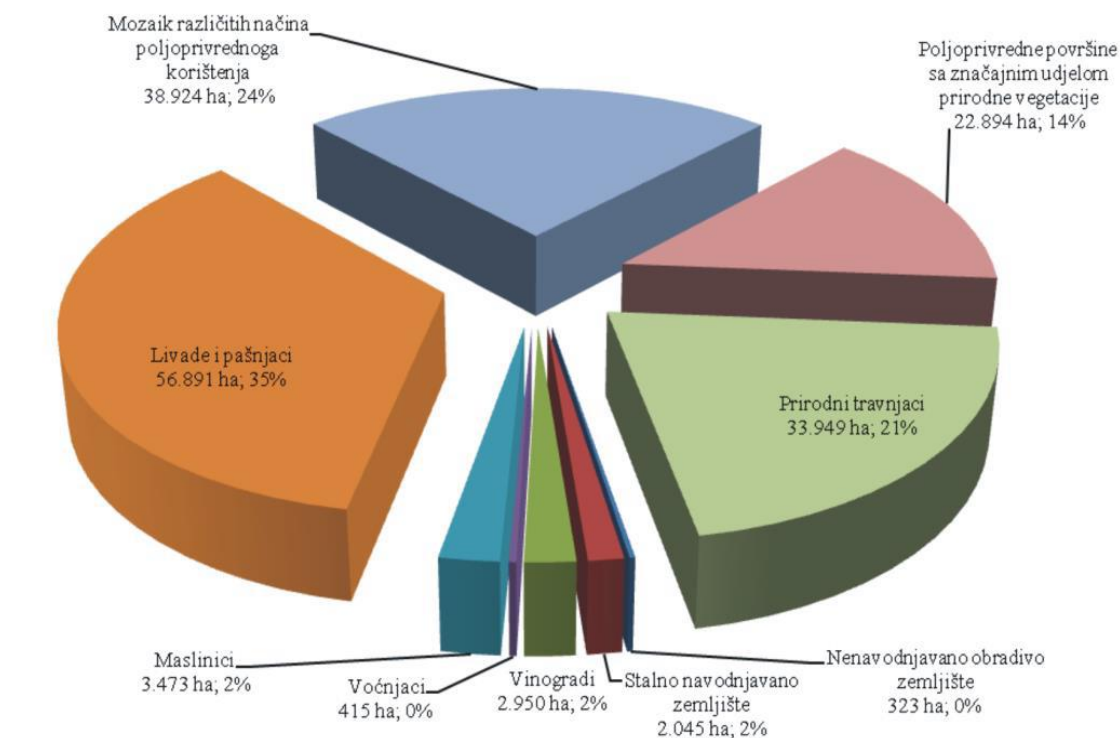
127.915 ha, a prirodni travnjaci 33.949 ha, tako da ukupna površina koja će se analizirati iznosi 161.864 ha.

Struktura površina poljodjelskog područja pokazuju da CLC klasa livade košenice i intenzivni pašnjaci zauzima najveću površinu 56.891 ha ili 35,1%. Značajan udio u strukturi površina imaju usitnjene, raznolike poljoprivredne površine, ukupno 61.818 ha ili 38,1%. Unutar ove kategorije mozaik različitih načina poljoprivrednoga korištenja, kao kompleks karakterističnih malih parcela različitih jednogodišnjih usjeva, pašnjaka i/ili trajnih nasada zauzima 38.924 ha ili 24,0%, dok poljoprivredne površine sa značajnim udjelom prirodne vegetacije zauzimaju 22.894 ha ili 14,1%. Bitne značajke strukture poljoprivrednog prostora su: mala površina trajnih nasada, ukupno 6.838 ha ili 4,2%, i nizak udio navodnjavanih površina, ukupno 2.045 ha ili 1,3%. Prirodni travnjaci zauzimaju 33.949 ha ili 21,0% površine (Slika 11.) i (Grafikon 1.).

Slika 11. Karta klasa poljodjelskog područja i prirodnih travnjaka Zadarske županije

(Izvor: Program održivog razvoja poljoprivrede ZŽ)

Grafikon 1. Struktura poljodjelskog područja i prirodnih travnjaka Zadarske županije

(Izvor: Program održivog razvoja poljoprivrede ZŽ)

2.3. Zaštićene prirodne vrijednosti

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13) temeljni je propis koji regulira zaštitu prirode, a time i zaštitu biološke raznolikosti u Republici Hrvatskoj. Uz ovaj zakon vezan je niz provedbenih propisa koji se odnose na proglašenje zaštićenih područja, na zaštićene svojte te rijetke i ugrožene stanišne tipove.

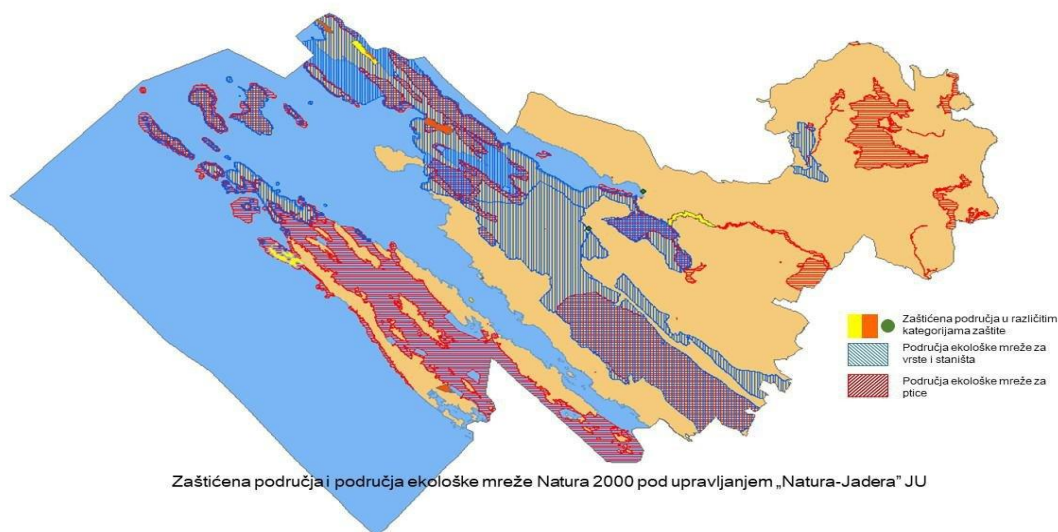
Zadarska županija, zahvaljujući iznimnom biogeografskom položaju, se odlikuje iznimno velikom biološkom raznolikošću, kako u morskim, tako i u kopnenim staništima. Na njezinu se području susreću elementi prave mediteranske vegetacije (suhi kamenjarski pašnjaci, bušici, gušća ili prorijeđena makija) prisutni prvenstveno u obalnom području i na otocima. S druge strane, u unutrašnjosti županije nalazi se brdsko područje s velikim šumskim kompleksima, odvojeno od primorskog dijela planinskim masivom Velebita. Zahvaljujući činjenici da su glavni centri endemske faune u podzemnim staništima, na otocima i u krškim rijekama jadranskog sliva, područje Županije karakterizira veliki broj ovih endemskih svojti.

Osobito vrijedna područja prirode s aspekta biološke i krajobrazne raznolikost zaštićuju se putem zaštićenih područja. Na području Županije nalazi se 20 zaštićenih područja, a s kojima

upravljaju javne ustanove prikazuje (Slika 12.). Županijska Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima (Natura Jadera) upravlja s 16 zaštićenih područja (kategorije zaštićeni krajobraz, posebni rezervat, spomenik parkovne arhitekture i spomenik prirode), dok nacionalnim parkovima i parkovima prirode upravljaju zasebne javne ustanove. Unutar granica Županije nalazi se 1 nacionalni park (Paklenica), 3 parka prirode, 5 posebnih rezervata (3 ornitološka, 1 botanički i 1 šumske vegetacije), 2 spomenika parkovne arhitekture, 4 spomenika prirode te 5 značajnih krajobraza. Neka od područja se ne nalaze u potpunosti unutar granica Županije (NP Paklenica, PP Velebit, PP Vransko jezero, ZK Zrće).

Osim zakonski zaštićenih područja, od ulaska Hrvatske u Europsku uniju, na teritoriju Županije postoje i područja zaštićena unutar sustava Europske ekološke mreže Natura 2000. Na području Županije nalazi se 100 takvih područja (neka od područja se nalaze samo manjim dijelom na teritoriju Županije). Natura 2000 područja dijele se na Područja očuvanja značajna za ptice (POP) i Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS), a unutar županije nalazimo 8 POP i 92 POVS područja. Za regulaciju i zaštitu tih područja primjenjuje se Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13).

Velika raznolikost kopnenih, morskih i podzemnih staništa na području Županije rezultirala je bogatstvom vrsta i podvrsta sa znatnim brojem endema.

Slika 12. Karta zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000 ZŽ

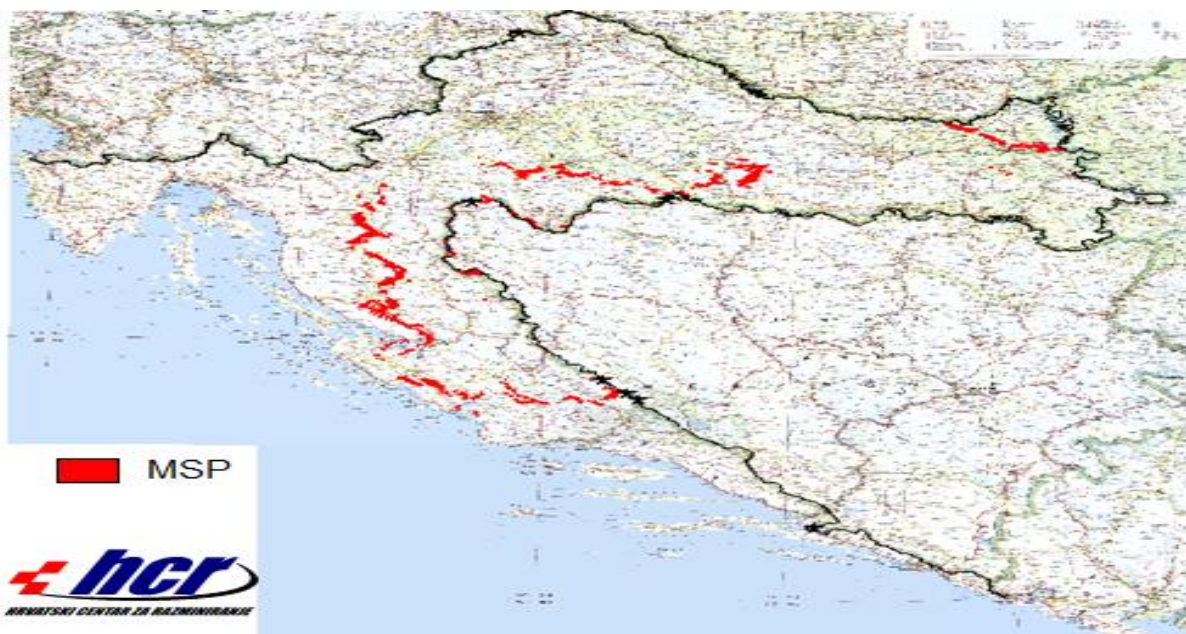
(Izvor: Natura Jadera)

2.4. Minski sumnjiva područja

Zadarska županija se tijekom Domovinskog rata suočila sa značajnim sigurnosnim problemom, zagađenošću dijela kopnenog područja minsko-eksplozivnim sredstvima i neeksplozivnim ubojnim sredstvima (nadalje u tekstu: MES i NUS).

Prostor Zadarske županije je tijekom domovinskog rata je skoro u cijelosti bio pokriven ratnim djelovanjima, te su naravno ostale posljedice od zaostalih minsko-eksplozivnih sredstava. Tako prema izvješću Hrvatskog centra za razminiravane – HCR ukupno minski sumnjivo područje na dan 01. siječnja 2021. godine na području Zadarske županije iznosi 23,4 km².

Zaostala MES i NUS evidentirana su prema karti Hrvatskog centra za razminiravane – HCR s danom 30. kolovoza 2021. godine, na području grada Benkovca-rubnog dijela, općine Jasenice, općine Zemunik, općine Pakoštane i općine Stankovci. Pregledom navedenih prema karti Hrvatskog centra za razminiravane – HCR s danom 01. siječnja 2021.godine za Zadarsku županiju, zaostala MES i NUS evidentirana su na području lovišta, državno lovište broj XIII/29 „Sveto brdo“, zajedničko lovište broj XIII/128 „Zrmanja“, državno lovište broj XIII/ „Jagodnja donja – Crljen“, državno lovište broj XIII/ 27 „Stankovci“ i državno lovište broj XIII/37 „Stankovci I“. Karta minski sumnjivih područja na području Zadarske županije prikazuje (Slika 13.)

Slika 13. Karta minski sumnjivih područja na području RH

(Izvor: Hrvatskog centra za razminiravane – HCR)

3. LOVIŠTA ZADARSKE ŽUPANIJE

3.1. Administrativna i geografska podjela lovišta

Sukladno podacima Ministarstva poljoprivrede (svibanj, 2021.) na području Zadarske županije nalazimo 35 županijska te 20 državnih lovišta, od kojih su dva uzgajališta ukupne površine 606 hektara. Uzgajališta na području Županije su državno lovno uzgajalište divljači XIII/2 Bonastar površine 373 hektara i uzgajalište XIII/31 Tun površine 233 hektara.

Na području Županije lovišta se nalaze na ukupno 363.429 hektara, od čega državna lovišta zauzimaju 141.343 hektara, odnosno 38,89 % lovišta, dok županijska lovišta nalazimo na ukupno 222.086 hektara, odnosno na 61,11 % ukupne površine lovišta na području Županije. Prema površini koju zauzimaju lovišta, Zadarska županija se nalazi na 5. mjestu u RH, dok prema broju lovišta Zadarska županija zauzima 10 mjesto u RH. Od državnih lovišta na području otok ZŽ, oba uzgajališta te jedno lovište nalazimo na otocima (Dugi otok), dok od županijskih lovišta na otocima nalazimo ukupno 16 lovišta. Lovišta Zadarske županije s oznakama su prikazana na (Slika 14.)

Slika 14. Lovišta na području Zadarske županije

(Izvor: LSZŽ, <http://www.lszd.hr/lovista-zadarskezupanije/>)

3.2. Podjela lovišta po tipovima

Na području Zadarske županije ukupno je ustanovljeno 55 lovišta otvorenog tipa (životinjskim vrstama omogućena je nesmetana dnevna i sezonska migracija) i dva uzgajališta divljači (ograđeno ogradom ili sličnom građevinom ili prirodnim preprekama koje sprječavaju migraciju divljači), državno lovno uzgajalište divljači XIII/2 Bonastar i uzgajalište XIII/31 Tun.

Prema uvjetima u kojima divljač obitava u lovištima ZŽ pripadaju u tri (od četiri) zone u koje se lovišta u RH razvrstavaju prema reljefnim obilježjima (konfiguraciji terena) .

Lovišta ZŽ su razvrstana u sljedeće tipove:

1. brdska – ustanovljena u cijelosti na području opisanom pod točkom 1. ovog članka iznad 200 m nadmorske visine ili većim dijelom u dinarskom području kojem je istočna granica istovjetna zapadnoj granici panonskog područja, a zapadna granica proteže se od granice Republike Slovenije iznad Klane prema jugu na nadmorskoj visini do 800 m te dalje ide primorskim padinama Velebita prema jugu, iznad Masleničkog kanala, skreće prema istoku na Knin, obuhvaća padine Dinare do granice Republike Bosne i Hercegovine;
2. gorska – ustanovljena na području Gorskog kotara i na dinarskom području iznad 800 m nadmorske visine gdje prevladava oštra planinska klima i stalna je prisutnost velikih predatora (vuk, ris, medvjed).
3. mediteranska – ustanovljena u cijelom dijelu jadranskoga područja koje obuhvaća Istru, Hrvatsko primorje s otocima i Dalmaciju s otocima do istočne granice koja je istovjetna zapadnoj granici dinarskoga područja, uvjetovana su mediteranskom klimom i reljefom.

3.3. Vrste divljači u lovištima Zadarske županije

Prema Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19 i 32/20) definira divljač kao utvrđene životinjske vrste koje slobodno žive u prirodi, na površinama namijenjenim za uzgoj ili intenzivni uzgoj i razmnožavanje u svrhu lova i korištenja. Divljač razvrstavamo na krupnu divljač , sitnu divljač i sitna pernata divljač. Na području lovišta Zadarske županije gospodari se sa sljedećim vrstama divljači :

Krupna divljač:

jelen obični (*Cervus elaphus* L.), jelen lopatar (*Dama dama* L.), jelen aksis (*Axis axis* L.), srna obična (*Capreolus capreolus* L.), divokoza (*Rupicapra rupicapra* L.), muflon (*Ovis aries musimon* Pall.), svinja divlja (*Sus scrofa* L.), smeđi medvjed (*Ursus arctos* L.)

Divlja svinja je najzastupljenija vrsta krupne divljači u 18 lovišta, a slijedi obična srna koja je najzastupljenija divljač u 11 lovišta.

Sitna divljač - dlakava:

jazavac (*Meles meles* L.), mačka divlja (*Felis silvestris* Schr.), kuna bjelica (*Martes foina* Erx.), kuna zlatica (*Martes martes* L.), lasica mala (*Mustela nivalis* L.), dabar (*Castor fiber* L.), zec obični (*Lepus europaeus* Pall.), kunić divlji (*Oryctolagus cuniculus* L.), puh veliki (*Glis glis* L.), lisica (*Vulpes vulpes* L.), čagalj (*Canis aureus* L.), tvor (*Mustela putorius* L.)

Sitna divljač – pernata:

fazan – gnjetlovi (*Phasianus sp.* L.), jarebice kamenjarke grivna (*Alectoris graeca* Meissn.), trčka skvržulja (*Perdix perdix* L.), prepelice pućpura (*Coturnix coturnix* L.), šljuke:bena (*Scolopax rusticola* L.) i kokošica (*Gallinago gallinago* L.), golub divlji: grivnjaš (*Columba palumbus* L.) i pećinar (*Columba livia* Gmelin.), guske divlje:glogovnjača (*Anser fabalis* Latham.) i lisasta (*Anser albifrons* Scopoli.), patke divlje: gluhara (*Anas platyrhynchos* L.), glavata (*Aythya ferina* L.), krunasta (*Aythya fuligula* L.), pupčanica (*Anas querquedula* L.), kržulja (*Anas crecca* L.), liska crna (*Fulica atra* L.), vrana siva (*Corvus corone cornix* L.), vrana gaćac (*Corvus frugilegus* L.), čavka zlogodnjača (*Coloeus monedula* L.), svraka (*Pica pica* L.), šojka kreštatica (*Garrulus glandarius* L.).

Obični zec je najzastupljenija sitna divljač u 38 lovišta, slijedi fazan u 32 lovišta, jarebica kamenjarka u 19 lovištu i trčka skvržulja u 17 lovišta.

Prema „Pravilniku o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači (Narodne novine broj 40/06., 92/08., 39/11. i 41/13.)“ divljač se dodatno razvrstava na glavne i ostale (sporedne vrste). Glavne vrste divljači koje se prema namjeni zemljišta prvenstveno uzgajaju ili se planiraju uzgajati, ili za koje je lovište ustanovljeno, te vrste divljači za koje je određena

lovnoproduktivna površina i za koje je izvršeno bonitiranje. Ostale (sporedne) vrste divljači koje prirodno obitavaju u lovištu ili se unose neposredno pred lov.

Na području lovišta Zadarske županije gospodari se sa sljedećim glavnim vrstama **krupne divljači**:

- jelen obični (*Cervus elaphus* L.) na području 1 lovišta
- srna obična (*Capreolus capreolus* L.) na području 11 lovišta
- divokoza (*Rupicapra rupicapra* L.) na području 2 lovišta
- muflon (*Ovis aries musimon* Pall.) na području 6 lovišta
- svinja divlja (*Sus scrofa* L.) na području 18 lovišta
- smeđi medvjed (*Ursus arctos* L.) na području 6 lovišta

Na području lovišta Zadarske županije gospodari se sa sljedećim glavnim vrstama **sitne divljači**:

- zec obični (*Lepus europaeus* Pall.) na području 38 lovišta
- fazan – gnjetlovi (*Phasianu ssp.* L.) na području 32 lovišta
- jarebice kamenjarke - grivna (*Alectoris graeca* Meissn.) na području 19 lovišta
- trčka skvržulja (*Perdix perdix* L.) na području 17 lovišta.

Grafikon 2. : Broj lovišta Zadarske županije s zastupljenim glavnim vrstama divljači (Izvor: Izračun autora prema podacima Ministarstvo poljoprivrede – Lovstvo (SLE))

Prema Programu razvoja lovstva Zadarske županije (2013. - 2016.) na otocima se poglavito gospodari jelenom lopatarom u uzgajalištima te muflonom i svinjom divljom. Od sitne divljači na otocima se poglavito gospodari zecom, fazanom, trčkom skvržuljom i jarebicom kamenjarkom. Ovim vrstama sitne divljači se također gospodari i u priobalnom području. U predjelu Ravnih kotara se poglavito gospodari krupnom vrstom srnećom divljači i sve prisutnijom svinjom divljom dok se od sitne divljači poglavito gospodari zecom, fazanom, trčkom skvržuljom, jarebicom kamenjarkom i prepelicom. U ličko-pounjskom području gospodari se srnom, jelenom običnim, divokozom, muflonom, svinjom divljom i smeđim medvjedom (Grafikon 2.).

Prema načinu migracije, divljač i životinjske vrste razvrstavaju se na:

- 1. stalne vrste** – koje obitavaju u lovištu tijekom cijele godine, nalaze hranu i zaklon te se razmnožavaju;
- 2. sezonske vrste**
  - selice prolaznice – koje prelaze iz lovišta u lovište tijekom jedne lovne godine, a zavisno o godišnjem dobu (zimski i ljetni staništa, okomiti i vodoravni migracija i sl.);
  - selice staničnice (gnjezdarike) – koje dolaze u lovište tijekom proljeća te se u istom hrane, sklanjaju i razmnožavaju, a u jesen odlaze;
  - selice zimovalice – koje dolaze u lovište tijekom jeseni i zime te se u istom hrane i sklanjaju, a u proljeće odlaze;
- 3. povremene vrste** – koje dolaze u lovište samo poneke godine te se u njima hrane, sklanjaju ili razmnožavaju;
- 4. prolazne vrste** – koje tijekom svoje migracije prolaze kroz lovište.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Cilj lovnog gospodarenja je uzgoj zdrave i otporne divljači koja u lovištu prirodno obitava, vodeći računa da se osigura stabilnost stanišnih uvjeta te stabilnost genofonda. Pod ovim se podrazumijeva provedba mjera u zaštiti divljači, mjere prihrane i prehrane divljači, uređivanje staništa odnosno lovišta, zaštita šuma, zaštita poljoprivrednih kultura te održavanje propisanog brojnog stanja divljači.

4.1. Osnovni podaci analiziranih lovišta

U cilju istraživanja ovog rada analizirani su podaci za 35 zajednička otvorena lovišta na području Zadarske županije, s kojima u svojstvu lovovlaštenika prava lova gospodari 13 lovačka udruga i 5 pravnih osoba ostalih ustrojbenih oblika (Tablica 1.). Podatke o lovnim površinama analiziranih lovišta (obraci LGO-1) te ostali podaci potrebni za prikaz gospodarenja preuzeti su iz lovnogospodarskih osnova (LGO) za 35 zajednička otvorena lovišta na području ZŽ, te ostale potrebne podatke vezane za analizirana lovišta preuzeti su sa stranica Ministarstva poljoprivrede, Središnje lovne evidencije - SLE.

Površina analiziranih 35 zajedničkih otvorenih lovišta na području Zadarske županije iznosi 222.277 ha ili (61,02%) od ukupne površine lovišta ustanovljenih na području ZŽ. Prema osnivanju zajedničkih otvorenih lovišta na području ZŽ, ukupno je na području kontinentalnog dijela ZŽ ustanovljeno 19 lovišta površina 167.799 ha, a dok je na području otočnog dijela ustanovljeno 16 lovišta površine 54.478 ha.

Gospodarenje s divljači i navedenim lovištima je usklađeno s uvjetima zaštite prirode, koji čine sastavni dio svake lovnogospodarske osnove i osiguravaju da su svi gospodarski parametri i zahvati u lovištu planirani prema uvjetima zaštite prirode. A to se odnosi na gospodarenje matičnim fondovima prirodne gustoće, prirodne spolne i dobne strukture, s prirodnim prirastom, otpadom uz optimalnu prihranu i prehranu te moguće unošenje umjetno uzgojene divljači iz uzgajališta.

U ovom radu za navedena zajednička otvorena lovišta osnovana na području ZŽ, prikazani su planirani i ostvareni matični fondovi, planirani i ostvareni odstrijeli za glavne vrste divljači gospodarski značajnije ostale (sporedne) vrste divljači, evidentirano ispuštanje divljači u lovištu kao i evidentirane štete na divljači. U prilogu bit će prikazana planirana i ostvarena

prihrana i prehrana, evidencija lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata , te pregled trofejne vrijednosti divljači stečene u proteklom razdoblju gospodarenja 2010. do 2020. godine.

Tablica 1. Osnovni podaci o analiziranim otvorenim zajedničkim lovištima na području Zadarske županije (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, SLE).

BROJ LOVIŠTA	NAZIV LOVIŠTA	LOVOOVLAŠTENIK	POVRŠIN A LOVIŠTA (ha)	LOVNA POVRŠIN A (ha)	GLAVNE VRSTE DIVLJAČI	BONITET NI RAZRED	LPP
XIII/101	Pag	LD KAMENJARKA Pag	19164	17628	zec obični jarebica kam. fazan	II II III	4600 5000 1800
XIII/102	Olib	LU KUNIĆ Olib	2757	2670	fazan	II	500
XIII/103	Silba	LUKSIM TRGOVINA d.o.o.	1467	1384	fazan	II	400
XIII/104	Premuda	LUKSIM TRGOVINA d.o.o.	895	858	fazan	II	400
XIII/105	Molat	LD GOLUB Molat	1044	1012	fazan	II	300
XIII/106	Škarda-Ist	PALMA ZADAR j.d.o.o.	1384	1334	zec obični fazan	IV I	400 400
XIII/107	Dugi otok - istok	JU Park prirode Telašćica	4317	4058	fazan	II	400
XIII/108	Dugi otok - zapad - zverinac	LUKSIM TRGOVINA d.o.o.	4579	4434	fazan	II	1000
XIII/109	Sestrunj - Rivanj	SESTRUNJ-AURO LOV j.d.o.o.	1928	1918	fazan	IV	500
XIII/110	Iž - Rava	AS-obrt	2126	2061	zec obični fazan	II I	500 400
XIII/111	Ugljan - jugoistok	AURO LOV D.O.O	3086	3002	zec obični fazan	III III	700 900
XIII/112	Ugljan - sjeverozapad	AURO LOV D.O.O	2076	1999	zec obični fazan	III I	700 800
XIII/113	Pašman - sjever	LD PAŠMAN Nevidane	3605	3470	zec obični fazan	III II	800 900
XIII/114	Vir	LD ZEC Vir	2221	2092	zec obični fazan trčka jar.kam- ćukara	II II III II	700 500 400 400
XIII/115	Blatski gaj	LD DIANA Zadar	5963	5167	zec obični fazan trčka	I I I	1000 1000 1000
XIII/116	Križ	LD DIANA Zadar	5395	4904	zec obični fazan trčka	I I I	1000 1000 1000
XIII/117	Biograd	LU JAREBICA Biograd n/m	5339	4819	zec obični fazan trčka	I II II	1400 1200 1500

XIII/118	Nin	LU JAREBICA 1923 NIN	7688	6882	zec obični fazan trčka	I I I	3000 2500 2000
XIII/119	Ljubač	LD KOBAC Ražanac	3311	2690	zec obični fazan trčka	I I I	1000 1000 1000
XIII/120	Posedarje	LD KAMENJARKA Posedarje	6806	5942	zec obični fazan jareb.kame. trčka	I I II II	3000 2100 800 1000
XIII/121	Novigrad	LD DIANA Zadar	5777	5377	zec obični fazan jareb.kame. trčka	I I I I	1000 1000 1000 1000
XIII/122	Poličnik	LD KUNA Poličnik	13199	12608	zec obični fazan trčka	I III I	1000 2000 1000
XIII/123	Škabrnja - Zemunik Donji	LD DIANA Zadar	7535	7149	zec obični fazan trčka	I I I	1000 1000 1000
XIII/124	Benkovac - Smilčić	LU BENKOVAC Benkovac	10340	9827	zec obični fazan jareb.kame. trčka	I I I I	1000 1000 1000 1000
XIII/125	Polača	LU BENKOVAC Benkovac	7224	6572	zec obični fazan trčka	I I I	1000 1000 1000
XIII/126	LišaneOstrovičke	LU BENKOVAC Benkovac	6787	6292	zec obični fazan jareb.kame. trčka	I I I I	1000 1000 1000 1000
XIII/127	Pristeg	LU BENKOVAC Benkovac	2173	1980	zec obični fazan trčka	III III II	800 500 1000
XIII/128	Zrmanja	LU KAMENJARKA Obrovac	4698	4124	zec obični fazan jareb.kame.	II I I	800 1000 1000
XIII/129	Bukovica	LOVIŠTE DIANA d.o.o. Obrovac	28327	26340	svinja divlja srna obična zec obični fazan jareb.kame.	III II I I I	12000 1800 1000 1000 1000
XIII/130	Vrelo Zrmanje	LUKSIM TRGOVINA d.o.o.	10218	9958	svinja divlja srna obična zec obični jareb.kame.	I I I I	1000 1000 1000 1000
XIII/131	Ljubovo	LUKSIM TRGOVINA d.o.o.	13161	12986	srna obična svinja divlja zec obični	II III V	2200 6900 4200
XIII/132	Veliki Urljaj	URSUS LOV j.d.o.o. Zadar	18960	18040	srna obična svinja divlja zec obični	I I I	1000 1000 1000
XIII/133	Una	CUSTODIA d.o.o.	4898	4358	srna obična svinja divlja	II II	1000 1000
XIII/134	Zapuntel	LD GOLUB Molat	928	818	svinja divlja fazan	I I	600 200
XIII/135	PAŠMAN-JUG	LD PAŠMAN Neviđane	2710	2655	zec obični fazan	III IV	500 1200
		UKUPNO	222.277 ha				

4.2. Matični fond divljači, izlučenja i ispuštanje divljači u analiziranim lovištima ZŽ

Na području analiziranih 35 zajedničkih otvorenih lovišta ustanovljenih na području ZŽ, najčešće glavne vrste divljači su: od krupne divljači – svinja divlja, srna obična, a od sitne divljači - zec obični, fazani-gnjeto, trčka skvržulja, jarebica kamenjarka-grivina. Od ostale vrste divljači koje su bitne u gospodarenju lovištima a nalazimo ih u na području lovišta ZŽ, za istaknuti je od krupne vrste divljači - muflon, divokoza, smeđi medvjed, jelen običan i jelen lopatar. Pregledom parametara planiranih i ostvarenih parametara u lovnom gospodarenju za 35 zajedničkih otvorenih lovišta u analiziranom lovnom gospodarenju od 2010. do 2020. godine (Tablica 2.)

Navedene vrste divljači krupne i sitne različito su zastupljene na području analiziranih područja lovišta te uglavnom prema Programu razvoja lovstva Zadarske županije (2013. - 2016.) na otocima se poglavito gospodari jelenom lopatarom u uzgajalištima te muflonom i svinjom divljom. Od sitne divljači na otocima se poglavito gospodari zecom, fazanom, trčkom skvržuljom i jarebicom kamenjarkom. Ovim vrstama sitne divljači se također gospodari i u priobalnom području. U predjelu Ravnih kotara se poglavito gospodari krupnom vrstom srnećom divljači i sve prisutnijom svinjom divljom dok se od sitne divljači poglavito gospodari zecom, fazanom, trčkom skvržuljom, jarebicom kamenjarkom i prepelicom. U ličko-pounjskom području gospodari se srnom, jelenom običnim, divokozom, muflonom, svinjom divljom i smeđim medvjedom.

Tablica 2. Prikaz planiranih i ostvarenih parametara u lovnom gospodarenju za 35 zajedničkih otvorenih lovišta u analiziranom lovnom gospodarenju od 2010. do 2020. (Izvor: Izračun autora temeljem LGO za analizirana lovišta)

Vrsta divljači	Matični fond (1. 4.)		LOV								Izvršenje
			ODSTRJEL						OTPAD		
	Muški		Ženski		Ukupno		M	ž			
	planirani	ostvareni	planirani	ostvareni	planirani	ostvareni			planirani	ostvareni	
	g r l a / k l j u n o v a										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Srna obična	4260	4390	425	380	425	380	850	760	10	10	91
Muflon	670	670	120	120	120	120	240	240	5	5	104
Svinja divlja	4900	5170	1260	1305	1260	1305	2520	2610	10	10	104
Zec običan	57250	57240 + 750 ispust	13070	13135	13070	13135	26140	26270	260	260	103
Fazan-gnetlovi	33830	33860 + 25200 ispust	13895	20990	13895	20990	27790	41980	3090	3090	173
Trčka skvržulja	28220	27390	10475	8010	10475	8010	20950	16020	230	230	79
Jarebica kamenjar ka-grivina	12420	12640	4280	4010	4280	4010	8560	8020	55	55	95
Jarebica kamenjar ka-čukara	400	360	140	130	140	130	280	260	0	0	93
Golub divlji	/	10600	/	2050	/	2050	/	4100	0	0	/
Šljuka	/	130050	/	15305	/	15305	/	30610	0	0	/

Prepelica pućpura	/	60800	/	4250	/	4250	/	8500	0	0	/
Patke divlje	/	4800	/	265	/	265	/	530	0	0	/
Čagalj	/	2980	/	720	/	720	/	1440	10	10	/
Lisica	/	3100	/	760	/	760	/	1520	10	10	/
Jazavac	/	2690	/	630	/	630	/	1260	10	10	/
Kuna bjelica	/	14300	/	1790	/	1790	/	3580	10	10	/
Vrana siva	/	15600	/	3900	/	3900	/	7780	10	10	/
Svraka	/	6480	/	1610	/	1610	/	3220	10	10	/
Šojka kreštalica	/	18100	/	2260	/	2260	/	4520	5	5	/

Kod prikazanih izlučenja krupne i sitne vrste divljači u prethodno navedenom analiziranom razdoblju za navedena lovišta odstrelili su u granicama propisanih LGO za navedena lovišta te je ostvarena realizacija (odstrel-ostvareni) cca 92 % a ostatak otpad (štete nalet vozila i predatori) koji iznosi oko 8 %. Navedena statistika gospodarenja krupnom i sitnom divljači iz navedenog govori da gospodarenje krupnom i sitnom vrstom divljači je stabilno uz određena godišnja odstupanja i oscilacije ovisno o klimatskim uvjetima (količina kišnih dana, hladnoća-led, sušni period), hranidbeni uvjeti u lovištima (urod livadnih i šumskih kultura), i ostali biološki uvjeti u lovištu (prisutnost predatora-krupnih i sitnih te zaštićenih pernatih predatora te određene migracije divljači koje su uvjetovane sezonskim i spolnim migracijama te antropogenim migracijama divljači uvjetovanih čovjekom).

4.3. Prihrana i prehrana divljači

Prema podacima u analiziranom razdoblju 2010.-2020. godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije, o prosječnom unosu prihrane i prehrane prema podacima iz LGO-a za navedena lovišta prikazani su rezultati unosa planirani i ostvareni (realizirani) na području analiziranih lovišta (Tablica 3.). Prema podacima iz navedene tablice, evidentan je

pokušaj lovoovlaštenika na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije da poboljša stanišne uvjete u lovištima zbog smanjene zainteresiranosti za bavljenje poljoprivredom što doprinosi sukcesiji poljoprivrednih površina i gubljenju dobrih stanišnih uvjeta za plemenite vrste divljači i ostalih životinjskih vrsta.

Tablica 3. Pregled planirane i ostvarene prihrane i prehrane za 35 zajedničkih otvorenih lovišta u analiziranom lovnom gospodarenju od 2010. do 2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO za analizirana lovišta)

PRIHRANA I PREHRANA DIVLJAČI											
PRIHRANA (k g)						PREHRANA (h a)					
VRSTA HRANE	PLANI-RANO	OSTVA-RENO	ODSTUPANJA			VRSTA NASADA	PLANI-RANO	OSTVA-RENO	ODSTUPANJA		
			+	%	OBRAZLO-ŽENJE				+	%	OBRAZLO-ŽENJE
2	3	4	5		6	7	8	9	10		11
Zrnata	80500	89055	-	110	-	Jednogodišnje kulture	22	24.5	-	111	-
Volumi – nozna	800	800	-	100	-						
Sočna	8000	8980	-	112	-	Višegodišnje kulture	1	1	-	100	-
Sol i mine. smjesa	2000	2210	-	110	-						
-	-	-	-	-	-	Košnja pašnih površina	16	17.5	-	109	-
UKUPNO	91300	101045	-	111	-	UKUPNO	39	43	-	110	-

4.4. Lovnogospodarski i lovnotehnički objekti

Lovnogospodarske objekte izgrađuje se za potrebe uzgoja i zaštite divljači a to su (hranilišta, pojilišta, solišta, ograde, remize). Lovnotehničke objekte izgrađuje se za potrebe lovljenja divljači te u njih ubrajamo (nastambe u lovištu, visoke čeke, prijelazi preko vodene površine, zaklonice za doček divljači - busije, lovne staze, granični znakovi lovišta, sanduci za prihvat i otpremu divljači, hladnjače).

Lovnotehnički i lovnogospodarski objekti ne smiju se planirati, niti postavljati u pojasu od 100 m od granice lovišta, osim lovnogospodarskih objekata za sitnu divljač, ukoliko je granica lovišta vodena površina.

Opis tehničke opremljenosti lovišta, daje prikaz zatečenoga stanja uređenosti lovišta te broja i uporabivosti svih objekata koji su značajni za lovno gospodarenje te se prikazuje u LGO u obrascu (LGO-11) u analiziranom razdoblju 2010.-2020. godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije (Tablica 4.)

Tablica 4. Pregled lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrazac LGO 11 za analizirana lovišta)

OČEVIDNIK LOVNOGOSPODARSKIH I LOVNOTEHNIČKIH OBJEKATA		
Vrsta objekta	Ostvareni objekti-realizirani (komada)	Vrijednost objekta (kuna)
Hranilišta za krupnu divljač	110	1000 kn x 110 kom = 110.000 kn
Hranilišta za sitnu divljač	316	300 kn x 316 kom = 94.800 kn
Pojilišta	362	2000 kn x 362 kom = 724.000 kn
Solišta	125	150 kn x 125 kom = 18.700 kn
Visoke čeke	105	5000 kn x 105 kom = 525.000 kn
Prihvatišta za divljač	3	5000 kn x 3 kom = 15.000 kn
Lovačke kuće	16	360.000 kn x 16 kom = 5.760.000 kn
Ukupno	1037 komada	7.247,500 kuna

4.5. Evidencija stečenih trofeja divljači na području analiziranih lovišta

Ovdje je važno napomenuti da trofeji pojedinih vrsta divljači podliježu postupku ocjenjivanja, dok se trofeji nekih vrsta divljači uopće ne ocjenjuju. U tu svrhu u Hrvatskoj je 2008. godine donesen Pravilnik o načinu ocjenjivanja trofeja divljači, obrascu trofejnog lista, vođenju evidencije o trofejima divljači i izvješću o ocijenjenim trofejima (NN 92/2008). Prema tom Pravilniku trofeje divljači ocjenjuju se u skladu s važećim mjerodavnim formulama, pravilnicima i uputama Međunarodnog savjeta za očuvanje divljači i lova (CIC-a).

Sukladno navedenom Pravilniku (NN 92/2008) moraju se ocijeniti i izdati trofejni listovi za mlada, srednja i zrela grla za:

1. rogovlje s dijelom lubanje za:

- jelena običnog (*Cervus elaphus* L.)
- jelena lopatara (*Dama dama* L.)
- jelena aksisa (*Axis axis* H. Smith)
- srnjaka (*Capreolus capreolus* L.)
- divokozu (*Rupicapra rupicapra* L.) – za mužjaka i ženku
- muflona (*Ovis aries musimon* Pall.)

2. kljove vepra (*Sus scrofa* L.)

3. lubanju i krzno smeđeg medvjeda (*Ursus aectos* L.) – za mužjaka i ženku.

Pravilnikom o načinu ocjenjivanja trofeja divljači, obrascu trofejnog lista, vođenju evidencije o trofejima divljači i izvješću o ocijenjenim trofejima kojim je regulirano ocjenjivanje trofeja divljači prisutne u Hrvatskoj, donesene su i odrednice na osnovi kojih se iznimno i na zahtjev vlasnika trofeja ocjenjuju i izdaju trofejni listovi za:

- lubanju: divlje mačke (*Felis silvestris* Schr.), jazavca (*Meles meles* L.), lisice (*Vulpes vulpes* L.) i čaglja (*Canis aureus* L.) - krzno: divlje mačke (*Felis silvestris* Schr.) i čaglja (*Canis aureus* L.).

Prema Zakon o lovstvu (Narodne novine broj 99/18, 32/19 i 32/20) i njegovom 71. članku trofeji divljači koji podliježu vrednovanju u skladu s propisom koji donosi mjerodavni ministar, moraju se podvrgnuti postupku ocjenjivanja, pri čemu evidenciju trofeja vodi lovoovlaštenik. Pritom valja naglasiti da trofeje divljači ocjenjuje komisija lovoovlaštenika sastavljen od ovlaštenih ocjenjivača, koji imaju položen ispit za ocjenjivača trofeja divljači. Prema 5. članku Pravilnika o ocjenjivanju trofeja (NN 92/2008) donesena je odluka o dužnostima lovoovlaštenika, koje se odnose na to da je lovoovlaštenik obvezan za lovište kojim gospodari dužan voditi evidenciju trofeja divljači, koju mora voditi na propisanom ETD obrascu.

U ovom radu bit će prikazani stečeni trofeji divljači prema podacima lovovlaštenika iz analiziranih Evidencija trofeja divljači – ETD za svako lovište u lovozakup u analiziranom razdoblju 2010.-2020. lovne godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije.

4.5.1. Trofeji svinje divlje-vepar

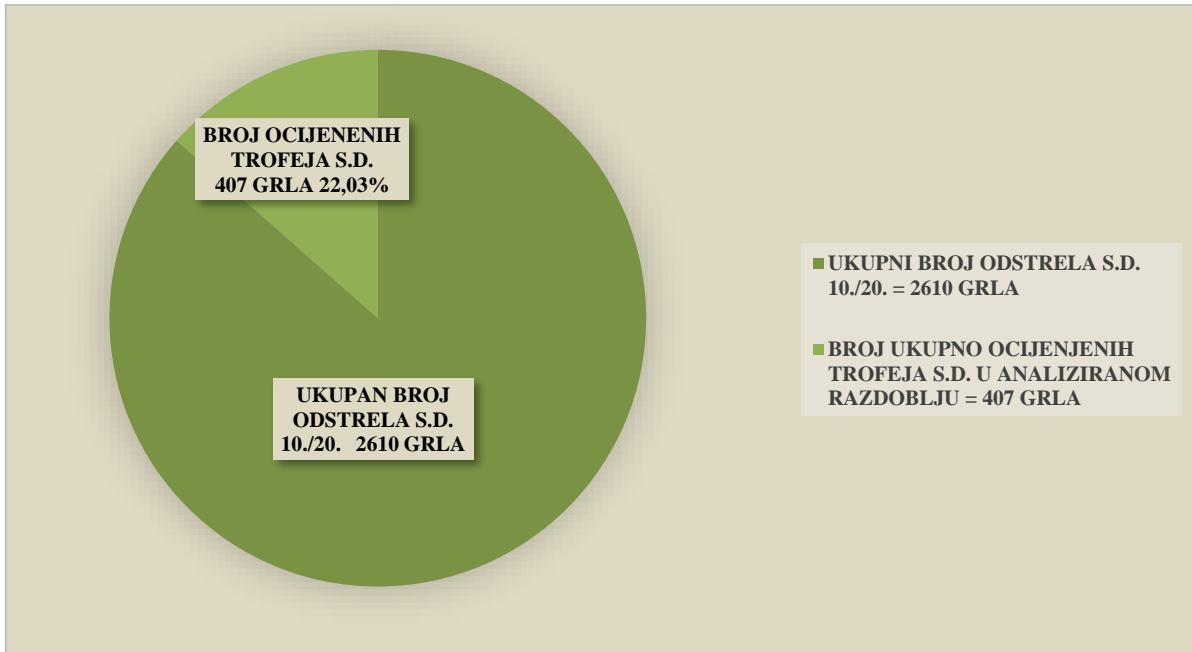
Prema analiziranim podacima Evidencija trofeja divljači – ETD u lovozakupu u analiziranom razdoblju 2010.-2020. lovne godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije zasebno je po svakoj lovnoj godini napravljena evidencija trofeja divljači stečena za navedenu lovnu godinu za grla starija od navršenih dvije i više godina starosti. Na osnovu prikupljenih i sistematski obrađenih podataka iz ETD obrazaca, napravljeni su tekstualni, tablični i grafički prikazi iz kojih se može vidjeti broj ocijenjenih i kapitalnih trofeja divljači na osnovu izračunatih CIC točaka prema broju CIC točaka trofeje < 110 CIC-točaka, te broj trofeja nagrađenih brončanom (B) medaljom, srebrnom (S) medaljom i zlatnom (Z) medaljom (Tablica 5.).

Tablica 5. Pregled Evidencija trofeja divljači „svinja divlja-vepar“ po lovnim godinama u periodu 2010.-2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

LOVNA GODINA	TROFEJI OCIJENJENI < 110 CIC-TOČAKA	TROFEJI OCIJENJENI OD 110-114,99 CIC-TOČAKA (B)	TROFEJI OCIJENJENI OD 115-119,99 CIC-TOČAKA (S)	TROFEJI OCIJENJENI OD > 120 CIC-TOČAKA (Z)	UKUPNO OCIJENJENIH TROFEJA S.D (komada)
2010./2011.	42	5	1	0	48
2011./2012.	32	10	2	1	45
2012./2013.	32	6	2	1	41
2013./2014.	28	4	2	0	34
2014./2015.	27	8	4	1	40
2015./2016.	29	5	2	1	37
2016./2017.	31	4	3	0	38
2017./2018.	28	5	3	3	40
2018./2019.	35	2	1	0	38
2019./2020.	40	4	2	0	46
UKUPNO	324	53	22	7	407

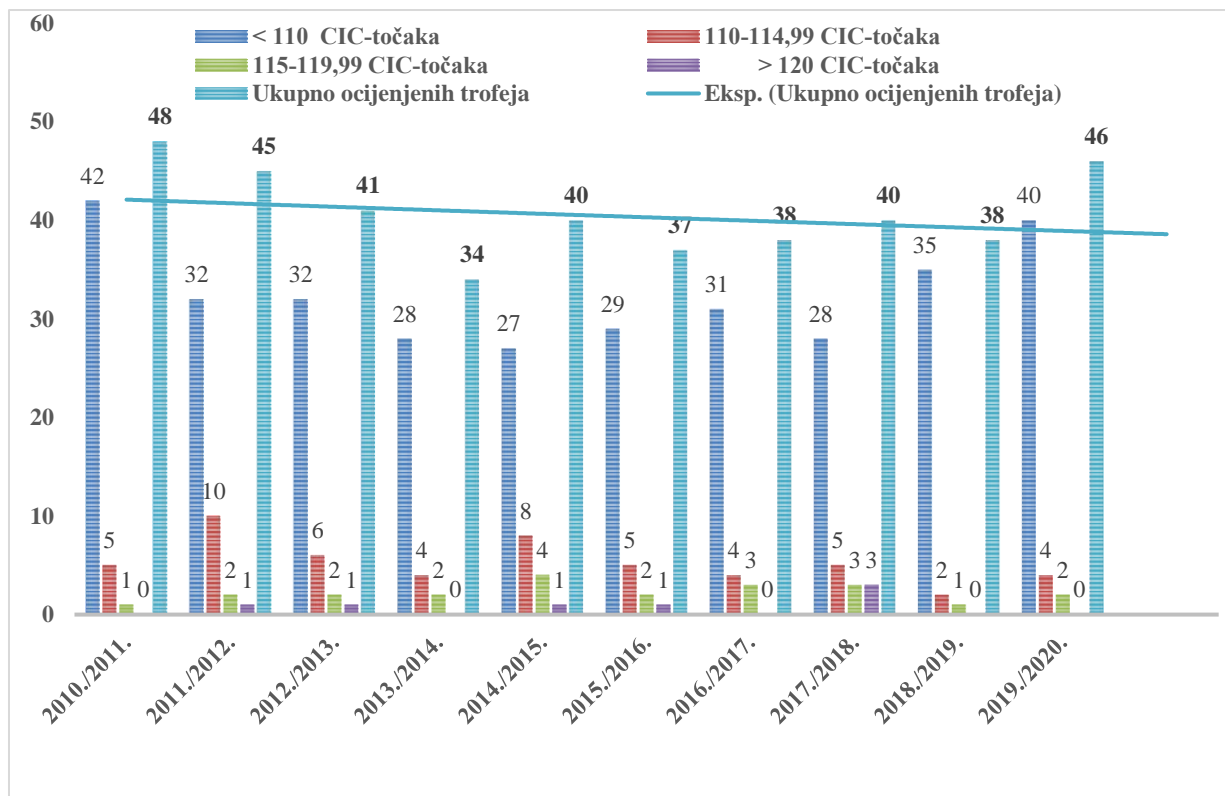
Temeljem analiziranog razdoblja 2010.-2020. lovne godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije, ukupno je u navedenom razdoblju prema podacima (Ministarstvo poljoprivrede, SLE) ukupno odstrijeljeno 2610 grla svinja divljih u različitim dobnim razredima. Od ukupnog broja odseljenih 2610 grla svinja divljih u analiziranom desetogodišnjem razdoblju ukupno 407 grla (22.03%) trofejno je ocijenjeno prema zakonskoj obvezi (grla koja spadaju u dobne razrede mladi, srednji, zreli) (Grafikon 2.). Od toga u kategoriji izvan kapitalnih trofeja < 110 CIC-točaka ocijenjeno je 324 grla (79,60%), trofeji

koji su ocijenjeni s brončanom medaljom 53 grla (13.29%), trofeji koji su ocijenjeni sa srebrnom medaljom 22 grla (5.40%) i trofeji koji su ocijenjeni sa zlatnom medaljom 7 grla (1.71%). Najvrjedniji trofej stečen u navedenom analiziranom razdoblju na području prethodno navedenih lovišta je trofej-vepra s ocijenjenih 134,15 CIC-točaka, odstrijeljen na području Z.O.L XIII/132. Veliki Urljaj.

Grafikon 2. Prikaz ukupno odstrijeljenih i ocijenjenih trofeja svinja divljih-vepar u analiziranom razdoblju (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

Analizirajući podatke odstrela i ocijenjenih trofejnih vrijednosti – vepa, u prethodno navedenom analiziranom desetogodišnjem razdoblju na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije u (Grafikon 3.) iskazane su trofejne vrijednosti stečenih trofeja na području analiziranih lovišta.

Grafikon 3. Prikaz trofejne vrijednosti svinje divlje-vepra stečenih trofeja na području analiziranih lovišta (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

Temeljem navedenih podataka o iskazanom ukupnom odstrelu svinje divlje-vepar i ocijenjenih trofeja divljači, vidimo da se kroz navedeno razdoblje gospodarenja lovištima od strane lovoovlaštenika u analiziranom razdoblju odstrel provodio u najvećem udjelu bazirano na dobne razrede (podmladak, mladi i srednji) s učešćem odstrela u navedenim dobnim razredima 77,97% ili 2203 grla odstrela u dobnim razredima (podmladak, mladi i srednji). Što nam govori da se gospodarilo temeljem važećih propisanih gospodarskih planova uz neznatna odstupanja.

4.5.2. Trofeji srna obična-srnjak

Analiziranim podacima Evidencija trofeja divljači – ETD u lovozakupu u analiziranom razdoblju 2010.-2020. lovne godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije zasebno je po svakoj lovnoj godini napravljena evidencija trofeja divljači stečena za navedenu lovnu godinu za grla starija od navršenih dvije i više godina starosti. Na osnovu prikupljenih i sistematski obrađenih podataka iz ETD obrazaca, napravljeni su tekstualni,

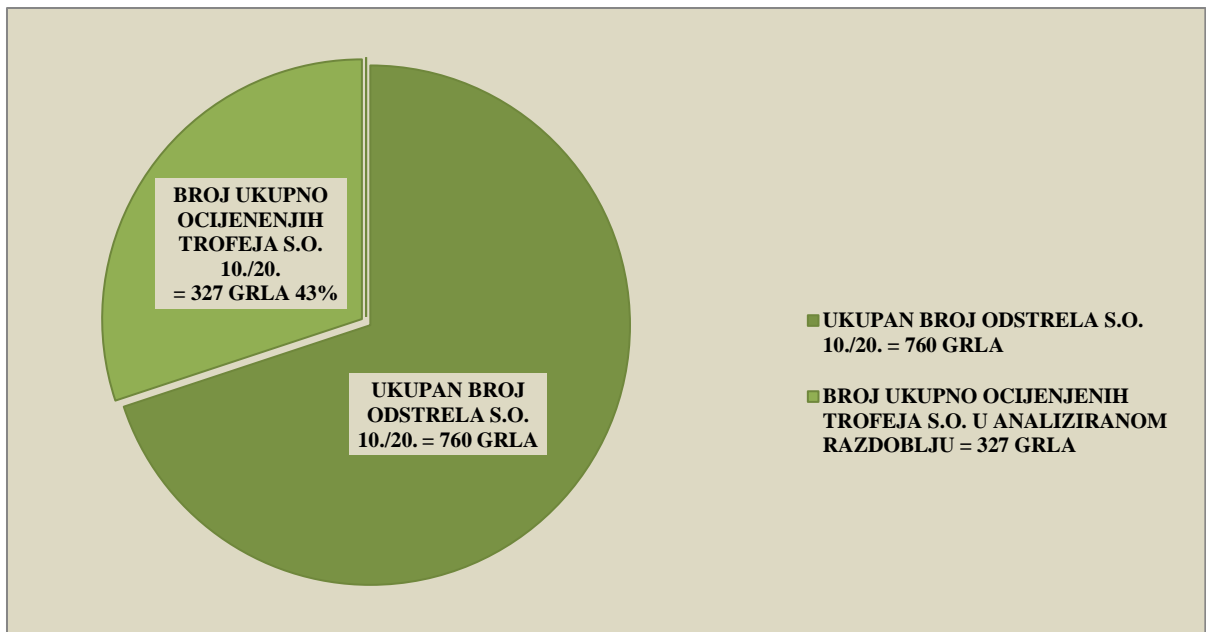
tablični i grafički prikazi iz kojih se može vidjeti broj ocijenjenih i kapitalnih trofeja divljači na osnovu izračunatih CIC točaka prema broju CIC točaka trofeje < 105 CIC-točaka, te broj trofeja nagrađenih brončanom (B) medaljom, srebrnom (S) medaljom i zlatnom (Z) medaljom (Tablica 6.).

Tablica 6. Pregled Evidencija trofeja divljači „srna obična – srnjak“ po lovnim godinama u periodu 2010.-2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

LOVNA GODINA	TROFEJI OCIJENJENI < 105 CIC-TOČAKA	TROFEJI OCIJENJENI OD 105-114,99 CIC-TOČAKA (B)	TROFEJI OCIJENJENI OD 115-129,99 CIC-TOČAKA (S)	TROFEJI OCIJENJENI OD > 130 CIC-TOČAKA (Z)	UKUPNO OCIJENJENIH TROFEJA S.O (komada)
2010./2011.	25	0	0	1	26
2011./2012.	20	5	4	1	30
2012./2013.	17	4	4	0	25
2013./2014.	19	3	5	0	27
2014./2015.	23	4	3	0	30
2015./2016.	21	3	2	1	27
2016./2017.	24	5	4	0	33
2017./2018.	42	3	1	2	48
2018./2019.	36	3	2	0	41
2019./2020.	34	4	2	0	40
UKUPNO	261	34	27	5	327

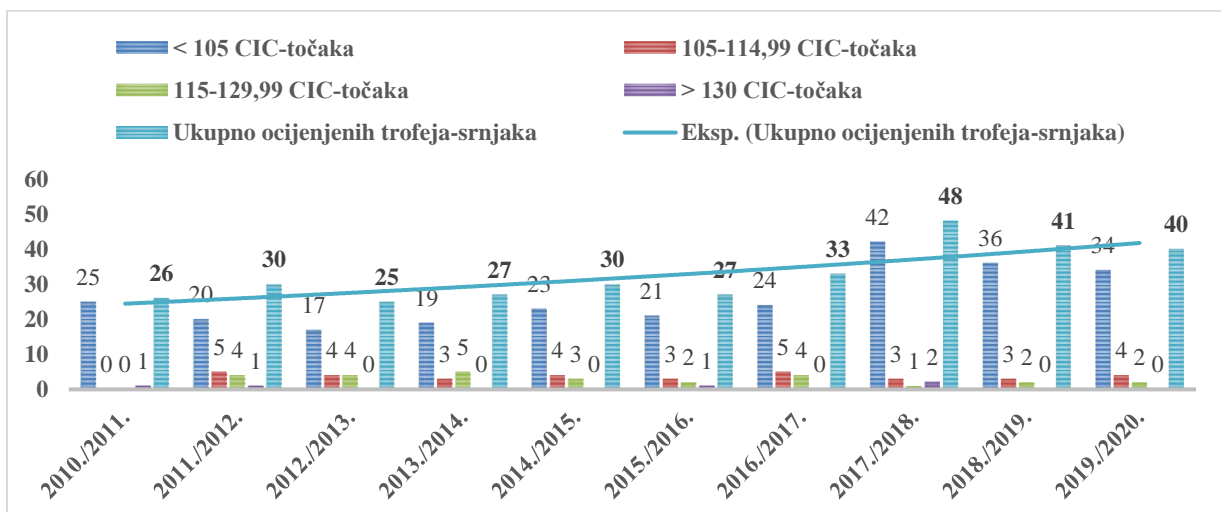
Temeljem analiziranog razdoblja 2010.-2020. lovne godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije, ukupno je u navedenom razdoblju prema podacima (Ministarstvo poljoprivrede, SLE) ukupno odstrijeljeno 760 grla srne obične u različitim dobnim razredima. Od ukupnog broja odstrijelih 760 grla srne obične u analiziranom desetogodišnjem razdoblju ukupno 327 grla (43%) trofejno je ocijenjeno prema zakonskoj obvezi (grla koja spadaju u dobne razrede mladi, srednji, zreli) (Grafikon 4.). Od toga u kategoriji izvan kapitalnih trofeja < 105 CIC-točaka ocijenjeno je 261 grla (79,81%), trofeji koji su ocijenjeni s brončanom medaljom 34 grla (10,39%), trofeji koji su ocijenjeni sa srebrnom medaljom 27 grla (8,25%) i trofeji koji su ocijenjeni sa zlatnom medaljom 5 grla (1,52%). Najvrjedniji trofej stečen u navedenom analiziranom razdoblju na području prethodno navedenih lovišta je trofej-srnjaka s ocijenjenih 138,80 CIC-točaka, odstrijeljen na području Z.O.L XIII/133. Una.

Grafikon 4. Prikaz ukupno odstrijeljenih i ocijenjenih trofeja srne obične-srnjaka u analiziranom razdoblju (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

Analizirajući podatke odstrela i ocijenjenih trofejnih vrijednosti – srnjaka, u prethodno navedenom analiziranom desetogodišnjem razdoblju na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije u (Grafikon 5.) iskazane su trofejne vrijednosti stečenih trofeja na području analiziranih lovišta.

Grafikon 5. Prikaz trofejne vrijednosti srna obična-srnjaka stečenih trofeja na području analiziranih lovišta (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

Temeljem navedenih podataka o iskazanom ukupnom odstrelu Srne obične-srnjaka i ocijenjenih trofeja divljači, vidimo da se tijekom navedenog razdoblja gospodarenja lovištima od strane lovoovlaštenika u analiziranom razdoblju odstrel provodio u najvećem udjelu bazirano na dobne razrede (srednja i zrela) s učešćem odstrela u navedenim dobnim razredima 43% ili 327 grla odstrela u dobnim razredima (srednji i zreli). Sumirajući navedene podatke odstrela i prikazanih trofeja divljači možemo biti zadovoljni s prikazanim stanjem trofeja divljači, pošto analizirana lovišta spadaju u brdska, gorska i mediteranska lovišta s krupnim predatorima.

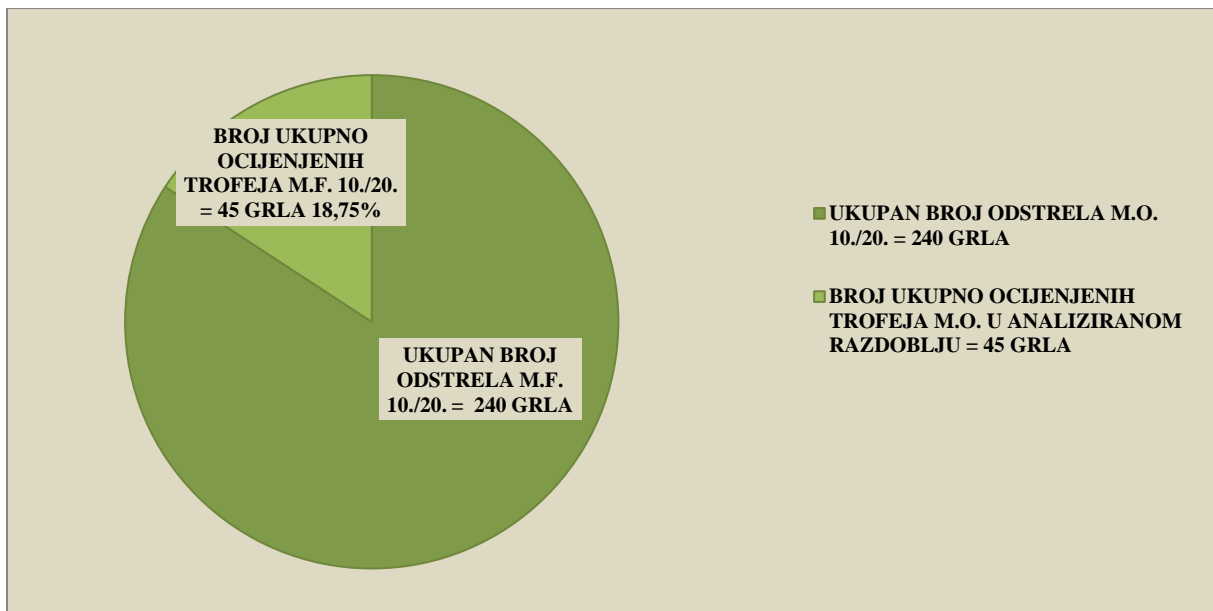
4.5.3. Trofeji muflon

Prema analiziranim podacima Evidencija trofeja divljači – ETD u lovozakupu u analiziranom razdoblju 2010.-2020. lovne godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije zasebno je po svakoj lovnog godini napravljena evidencija trofeja divljači stečena za navedenu lovnu godinu za grla starija od navršenih dvije i više godina starosti . Na osnovu prikupljenih i sistematski obrađenih podataka iz ETD obrazaca, napravljeni su tekstualni, tablični i grafički prikazi iz kojih se može vidjeti broj ocijenjenih i kapitalnih trofeja divljači na osnovu izračunatih CIC točaka prema broju CIC točaka trofeje < 185 CIC-točaka, te broj trofeja nagrađenih brončanom (B) medaljom, srebrnom (S) medaljom i zlatnom (Z) medaljom (Tablica 7.).

Tablica 7. Pregled Evidencija trofeja divljači muflon po lovnim godinama u periodu 2010.-2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

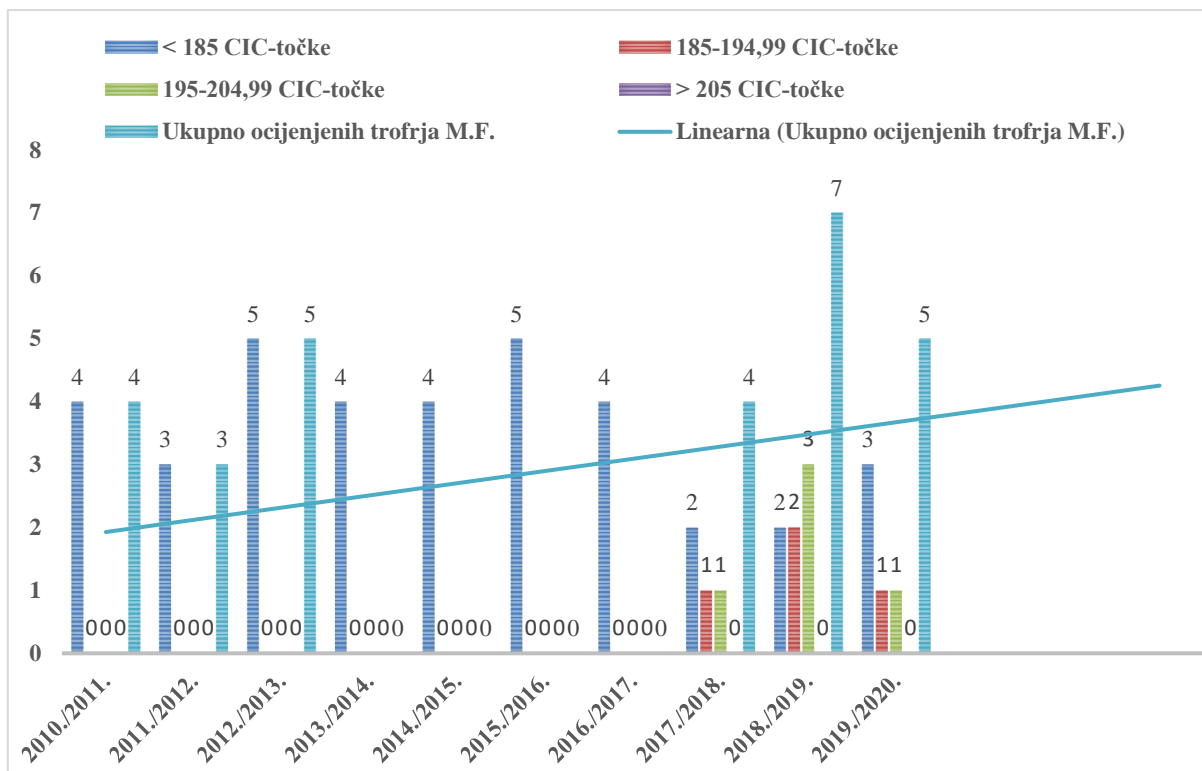
LOVNA GODINA	TROFEJI OCIJENJENI < 185 CIC-TOČAKA	TROFEJI OCIJENJENI OD 185-194,99 CIC-TOČAKA (B)	TROFEJI OCIJENJENI OD 195-204,99 CIC-TOČAKA (S)	TROFEJI OCIJENJENI OD > 205 CIC-TOČAKA (Z)	UKUPNO OCIJENJENIH TROFEJA (komada)
2010./2011.	4	0	0	0	4
2011./2012.	3	0	0	0	3
2012./2013.	5	0	0	0	5
2013./2014.	4	0	0	0	0
2014./2015.	4	0	0	0	0
2015./2016.	5	0	0	0	0
2016./2017.	4	0	0	0	0
2017./2018.	2	1	1	0	4
2018./2019.	2	2	3	0	7
2019./2020.	3	1	1	0	5
UKUPNO	36	4	5	0	45

Temeljem analiziranog razdoblja 2010.-2020. lovne godine na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije, ukupno je u navedenom razdoblju prema podacima (Ministarstvo poljoprivrede, SLE) ukupno odstrijeljeno 240 grla muflona u različitim dobnim razredima. Od ukupnog broja odstrijelih 240 grla muflona u analiziranom desetogodišnjem razdoblju ukupno 45 grla (18,75%) trofejno je ocijenjeno prema zakonskoj obvezi (grla koja spadaju u dobne razrede mladi, srednji, zreli) (Grafikon 6.). Od toga u kategoriji izvan kapitalnih trofeja < 185 CIC-točaka ocijenjeno je 36 grla (51,11%), trofeji koji su ocijenjeni s brončanom medaljom 4 grla (8,88%), trofeji koji su ocijenjeni sa srebrnom medaljom 5 grla (11,11%) i trofeji koji su ocijenjeni sa zlatnom medaljom 0 grla (0%). Najvrjedniji trofej stečen u navedenom analiziranom razdoblju na području prethodno navedenih lovišta je trofej-muflona s ocijenjenih 199,40 CIC-točaka, odstrijeljen na području Z.O.L XIII/114. Vir.

Grafikon 6. Prikaz ukupno odstreljenih i ocijenjenih trofeja muflona u analiziranom razdoblju (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

Analizirajući podatke odstrela i ocijenjenih trofejnih vrijednosti – muflona, u prethodno navedenom analiziranom desetogodišnjem razdoblju na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta Zadarske županije u (Grafikon 7.) iskazane su trofejne vrijednosti stečenih trofeja na području analiziranih lovišta.

Grafikon 7. Prikaz trofejne vrijednosti muflona stečenih trofeja na području analiziranih lovišta (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)

Temeljem navedenih podataka o iskazanom ukupnom odstrelu muflona i ocijenjenih trofeja divljači, vidimo da se tijekom navedenog razdoblja gospodarenja lovištima od strane lovoovlaštenika u analiziranom razdoblju, odstrel provodio u najvećem udjelu bazirano na dobne razrede (srednja i zrela) s učešćem odstrela u navedenim dobnim razredima 18,75% ili 45 grla odstrela u dobnim razredima (srednji i zreli). Sumirajući navedene podatke odstrela i prikazanih trofeja divljači možemo biti zadovoljni s prikazanim stanjem trofeja divljači, pošto analizirana lovišta spadaju u brdska, gorska i mediteranska lovišta s krupnim predatorima u kojima moramo računati na velike gubitke u populaciji muflona.

5. ZAKLJUČAK

U Zadarskoj županiji na relativno malom prostoru imamo vrlo raznolika prirodno geološka obilježja što daje vrlo bogatu floru i faunu navedenog područja te omogućava da na navedenom području obitavaju sve vrste krupne i sitne divljači koje obitavaju na području RH.

Zadarska županija proteže se na prostoru ukupne površine 7.276,23 km², a smještena je na središnjem dijelu hrvatske obale Jadrana. Na području Zadarske županije ustanovljeno je ukupno 55 lovišta na površini od 364.255 ha, od tog je 20 državnih lovišta na površini od 141.978 ha i 35 zajedničkih lovišta na površini od 222.227 ha.

Površina analiziranih 35 zajedničkih otvorenih lovišta na području Zadarske županije iznosi 222.277 ha ili (61,02%) od ukupne površine lovišta ustanovljenih na području ZŽ. Prema osnivanju zajedničkih otvorenih lovišta na području ZŽ, ukupno je na području kontinentalnog dijela ZŽ ustanovljeno 19 lovišta površina 167.799 ha, a dok je na području otočnog dijela ustanovljeno 16 lovišta površine 54.478 ha.

Na području analiziranih 35 zajedničkih otvorenih lovišta ustanovljenih na području ZŽ, najčešće glavne vrste divljači su: od krupne divljači – svinja divlja, srna obična, a od sitne divljači - zec obični, fazani-gnjeto, trčka skvrzulja, jarebica kamenjarka-grivna. Od ostale vrste divljači koje su bitne u gospodarenju lovištima a nalazimo ih u na području lovišta ZŽ, za istaknuti je od krupne vrste divljači - muflon, divokoza, smeđi medvjed, jelen običan i jelen lopatar.

Gospodarenje s divljači i navedenim lovištima je usklađeno s uvjetima zaštite prirode, koji čine sastavni dio svake lovnogospodarske osnove i osiguravaju da su svi gospodarski parametri i zahvati u lovištu planirani prema uvjetima zaštite prirode. A to se odnosi na gospodarenje matičnim fondovima prirodne gustoće, prirodne spolne i dobne strukture, s prirodnim prirastom, otpadom uz optimalnu prihranu i prehranu te moguće unošenje umjetno uzgojene divljači iz uzgajališta.

Sumirajući navedene podatke odstrela i prikazanih trofeja divljači možemo biti zadovoljni s prikazanim stanjem u lovnom gospodarenju analiziranih lovišta, pošto analizirana lovišta spadaju u brdske, gorske i mediteranske tipove lovišta s krupnim predatorima u kojima moramo računati na gubitke u populaciji kod krupne i sitne divljači.

6. POPIS LITERATURE

Znanstvena i stručna literatura

1. Tucak, Z. i sur. (2002): Lovstvo, drugo prošireno izdanje. Poljoprivredni fakultet u Osijeku.
2. Mustapić, Z. (gl.ur.) (2004): Lovstvo. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
3. Darabuš, S. i sur. (2009): Osnove lovstva. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
4. Frković, A. (2017): Priručnik za ocjenjivanje lovačkih trofeja. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
5. Topić, J.; Vukelić, J., 2009: Priručnik za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU. Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.
6. Vukelić, J., 2012: Šumska vegetacija Hrvatske. Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet; Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.

Pravni propisi, planski dokumenti i izvješća

7. Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20)
8. Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18 i 32/20)
9. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18)
10. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)
11. Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže 25/20, 38/20)
12. Pravilnik o načinu ocjenjivanja trofeja divljači, obrascu trofejnog lista, vođenju evidencije o trofejima divljači i izvješću o ocijenjenim trofejima (NN 92/08)
13. Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 88/14)
14. Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
15. Hudec Plan d.o.o., (2020.) Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije. Zagreb.

16. Oikon d.o.o., (2014.) Program zaštite okoliša Zadarska županija. Zagreb.
17. Ivasić, M. (2013) Program razvoja lovstva Zadarske županije 2013. do 2016. godine.

Lovnogospodarske osnove

18. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/101 „Pag“ za razdoblje 1. travnja 2017. do 31. ožujka 2027. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
19. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/102 „Olib“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
20. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/103 „Silba“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
21. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/104 „Premuda“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
22. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/105 „Molat“ za razdoblje 1. travnja 2010. do 31. ožujka 2020. Libar, Biograd na moru.
23. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/106 „Škarda-Ist“ za razdoblje 1. travnja 2014. do 31. ožujka 2024. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
24. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/107 „Dugi otok-istok“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Poljoprivredni fakultet, Osijek.
25. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/108 „Dugi otok-zapad“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
26. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/109 „Sestrunj-Rivanj“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. SUSO, Karlovac.
27. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/110 „Iž-Rava“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
28. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/111 „Ugljan-jugoistok“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. SUSO, Karlovac.
29. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/112 „Ugljan-sjeverozapad“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. SUSO, Karlovac.
30. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/113 „Pašman-sjever“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.

31. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/135 „Pašman-jug“ za razdoblje 1. travnja 2013. do 31. ožujka 2023. SARAG, Zadar.
32. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/114 „Vir“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
33. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/115 „Blatski gaj“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
34. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/116 „Križ“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
35. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/117 „Biograd“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
36. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/118 „Nin“ za razdoblje 1. travnja 2014. do 31. ožujka 2024. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
37. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/119 „Ljubač“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
38. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/120 „Posedarje“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
39. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/121 „Novigrad“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
40. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/122 „Poličnik“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
41. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/123 „Škabrnja-Zemunik Donji“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
42. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/124 „Benkovac-Smilčić“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
43. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/125 „Polača“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
44. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/126 „Lišane-Ostrovičke“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
45. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/127 „Pristeg“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.

46. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/128 „Zrmanja“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
47. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/129 „Bukovica“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Lovtur d.o.o., Split.
48. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/130 „Vrelo Zrmanje“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
49. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/131 „Ljubovo“ za razdoblje 1. travnja 2019. do 31. ožujka 2029. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
50. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/132 „Veliki Urljaj“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
51. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/133 „Una“ za razdoblje 1. travnja 2019. do 31. ožujka 2029. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
52. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/ „“ za razdoblje 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
53. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj XIII/134 „Zapuntel“ za razdoblje 1. travnja 2019. do 31. ožujka 2029. SUSO, Karlovac.

Internetske stranice

54. <https://www.zadarska-zupanija.hr/dokumenti-poljoprivreda> (Pristupljeno 19.08.2021.)
55. <https://www.zadarska-zupanija.hr/o-nama-prostorno-uredenje-zastitu-okolisa-i-komunalne-poslove> (Pristupljeno 19.08.2021.)
56. <http://gis.hrsume.hr/privsume/wms?request=GetCapabilities&service=WMS&>,
WMS servis geoportala šumarstva RH (Pristupljeno 19.08.2021.)
57. <http://www.bioportal.hr/gis/> (Pristupljeno 30.08.2021.)
58. <https://misportal.hcr.hr/HCRweb/faces/intro/introduction.jspx> (Pristupljeno 30.08.2021.)
59. <https://sle.mps.hr/Loviste/LovisteIndexCounty> (Pristupljeno 30.08.2021.)

60. <https://oikon.hr/hr/zavodi/zavod-za-upravljanje-prirodnim-resursima/> (Pristupljeno 30.08.2021.)
61. https://hr.wikipedia.org/wiki/Zadarska_%C5%BEupanija / (Pristupljeno 30.08.2021.)
62. <https://www.lszd.hr/lovista-zadarske-zupanije/> (Pristupljeno 27.08.2021.)

7. SAŽETAK

Analizira lovnog gospodarenja u desetogodišnjem razdoblju (2010.-2020.) napravljena je na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta ustanovljenih na području Zadarske županije.

Glavne vrste divljači su: od krupne divljači – svinja divlja, srna obična, a od sitne divljači - zec obični, fazani-gnjeto, trčka skvržulja, jarebica kamenjarka-grivna. Od ostale vrste divljači koje su bitne u gospodarenju lovištima a nalazimo ih u na području lovišta Zadarske županije, za istaknuti je od krupne vrste divljači - muflon, divokoza, smeđi medvjed, jelen običan i jelen lopatar. Gospodarenje navedenim lovištima i divljači usklađeno je s uvjetima zaštite prirode, koji čine sastavni dio svake lovnogospodarske osnove i osiguravaju da su svi gospodarski parametri i zahvati u lovištu planirani prema uvjetima zaštite prirode. A to se odnosi na gospodarenje matičnim fondovima prirodne gustoće, prirodne spolne i dobne strukture, s prirodnim prirastom, otpadom uz optimalnu prihranu i prehranu te moguće unošenje umjetno uzgojene divljači iz uzgajališta.

Sumirajući navedene podatke odstrela i prikazanih trofeja divljači možemo biti zadovoljni s prikazanim stanjem u lovnom gospodarenju analiziranih lovišta, pošto analizirana lovišta spadaju u brdske, gorske i mediteranske tipove lovišta s krupnim predatorima u kojima moramo računati na gubitke u populaciji kod krupne i sitne divljači.

Ključne riječi: Zadarska županija; lovišta, divljač, trofeji

8. SUMMARY

The analysis of hunting management in the ten-year period (2010-2020) was made in the area of 35 joint open hunting grounds established in the area of Zadar County.

The main species of game are: from large game - wild boar, roe deer, and from small game - rabbit, pheasant-gnjeto, running squirrel, partridge rock-hrvatska. Of the other game species that are important in the management of hunting grounds and we find them in the hunting grounds of Zadar County, it is worth mentioning of the large game species - mouflon, chamois, brown bear, red deer and fallow deer. The management of these hunting grounds and game is harmonized with the conditions of nature protection, which form an integral part of every hunting management basis and ensure that all economic parameters and interventions in the hunting ground are planned according to the conditions of nature protection. And this refers to the management of parent funds of natural density, natural sex and age structure, with natural growth, waste with optimal nutrition and nutrition, and the possible introduction of artificially bred game from the farm.

Summarizing the above data of shooting and presented game trophies, we can be satisfied with the presented situation in hunting management of analyzed hunting grounds, since the analyzed hunting grounds belong to mountain, mountain and Mediterranean types of hunting grounds with large predators in which we have to count population losses in large and small game.

Keywords: Zadar County; hunting grounds, game, trophies

9. POPIS SLIKA

Slika 1.	Geografski položaj ZŽ (Izvor: WIKIPEDIA, https://hr.wikipedia.org/wiki/Zadarska_%C5%)	2
Slika 2.	Reljefna karta Zadarske županije (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)	4
Slika 3.	Geološka karta Zadarske županije (Izvor: Osnovna geološka karta RH (OGK RH) 1:100.000)	5
Slika 4.	Rasprostranjenost pojedinih tipova tala u Zadarskoj županiji (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)	6
Slika 5.	Prostorna raspodjela srednje mjesečne temperature u siječnju u Zadarska županije (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)	8
Slika 6.	Prostorna raspodjela srednje mjesečne temperature u srpnju u Zadarskoj županiji (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)	8
Slika 7.	„Prostrujenost“ akvatorija Zadarske županije (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)	9
Slika 8.	Najznačajnije površinske vode na području Zadarske županije (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije 2013.)	10
Slika 9.	Karta Natura 2000 područja u Zadarskoj županiji (Izvor: Natura Jadera)	12
Slika 10.	Prostorni raspored i vrsta šumskih sastojina na području Županije (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Zadarske županije)	13
Slika 11.	Karta klasa poljodjelskog područja i prirodnih travnjaka Zadarske županije (Izvor: Program održivog razvoja poljoprivrede ZŽ)	14
Slika 12.	Karta zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000 ZŽ (Izvor: Natura Jadera)	16
Slika 13.	Karta minski sumnjivih područja na području RH (Izvor: Hrvatskog centra za razminiravane – HCR)	17
Slika 14.	Lovišta na području Zadarske županije (Izvor: LSZŽ , http://www.lszd.hr/lovista-zadarskezupanije/)	18

10. POPIS TABLICA

Tablica 1.	Osnovni podaci o analiziranim otvorenim zajedničkim lovištima na području Zadarske županije (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, SLE).	24
Tablica 2.	Prikaz planiranih i ostvarenih parametara u lovnom gospodarenju za 35 zajedničkih otvorenih lovišta u analiziranom lovnom gospodarenju od 2010. do 2020. (Izvor: Izračun autora temeljem LGO za analizirana lovišta)	27
Tablica 3.	Pregled planirane i ostvarene prihrane i prehrane za 35 zajedničkih otvorenih lovišta u analiziranom lovnom gospodarenju od 2010. do 2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO za analizirana lovišta)	29
Tablica 4.	Pregled lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrazac LGO 11 za analizirana lovišta)	30
Tablica 5.	Pregled Evidencija trofeja divljači „svinja divlja-vepar“ po lovnim godinama u periodu 2010.-2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)	32
Tablica 6.	Pregled Evidencija trofeja divljači „srna obična – srnjak“ po lovnim godinama u periodu 2010.-2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)	35
Tablica 7.	Pregled Evidencija trofeja divljači muflon po lovnim godinama u periodu 2010.-2020. (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta)	37

11. POPIS GRAFIKONA

- Grafikon 1. Struktura poljodjelskog područja i prirodnih travnjaka Zadarske županije
(Izvor: Program održivog razvoja poljoprivrede ZŽ) 15
- Grafikon 2. Broj lovišta Zadarske županije s zastupljenim glavnim vrstama divljači²
(Izvor: Izračun autora prema podacima Ministarstvo poljoprivrede – Lovstvo
(Središnja lovna evidencija – za javnost) 21
- Grafikon 2. Prikaz ukupno odstrijeljenih i ocijenjenih trofeja svinja divljih-vepar u analiziranom razdoblju (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta) 33
- Grafikon 3. Prikaz trofejne vrijednosti svinje divlje-vepra stečenih trofeja na području analiziranih lovišta (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta) 34
- Grafikon 4. Prikaz ukupno odstrijeljenih i ocijenjenih trofeja srne obične-srnjaka u analiziranom razdoblju (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta) 36
- Grafikon 5. Prikaz trofejne vrijednosti srna obična-srnjaka stečenih trofeja na području analiziranih lovišta (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta) 36
- Grafikon 6. Prikaz ukupno odstreljenih i ocijenjenih trofeja muflona u analiziranom razdoblju (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta) 38
- Grafikon 7. Prikaz trofejne vrijednosti muflona stečenih trofeja na području analiziranih lovišta (Izvor: Izračun autora prema podacima LGO – obrasci ETD za analizirana lovišta) 39

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Diplomski sveučilišni studij, smjer Lovstvo i pčelarstvo

Diplomski rad

Analiza gospodarenja lovištima zadarske županije

Roko Pavić

Sažetak: Analizira lovnog gospodarenja u desetogodišnjem razdoblju (2010.-2020.) napravljena je na području 35 zajedničkih otvorenih lovišta ustanovljenih na području Zadarske županije. Glavne vrste divljači su: od krupne divljači – svinja divlja, srna obična, a od sitne divljači - zec obični, fazani-gnjeto, trčka skvržulja, jarebica kamenjarka-grivna. Od ostale vrste divljači koje su bitne u gospodarenju lovištima a nalazimo ih u na području lovišta Zadarske županije, za istaknuti je od krupne vrste divljači - muflon, divokoza, smeđi medvjed, jelen običan i jelen lopatar. Gospodarenje navedenim lovištima i divljači usklađeno je s uvjetima zaštite prirode, koji čine sastavni dio svake lovnogospodarske osnove i osiguravaju da su svi gospodarski parametri i zahvati u lovištu planirani prema uvjetima zaštite prirode. A to se odnosi na gospodarenje matičnim fondovima prirodne gustoće, prirodne spolne i dobne strukture, s prirodnim prirastom, otpadom uz optimalnu prihranu i prehranu te moguće unošenje umjetno uzgojene divljači iz uzgajališta. Sumirajući navedene podatke odstrjela i prikazanih trofeja divljači možemo biti zadovoljni s prikazanim stanjem u lovnom gospodarenju analiziranih lovišta, pošto analizirana lovišta spadaju u brdske, gorske i mediteranske tipove lovišta s krupnim predatorima u kojima moramo računati na gubitke u populaciji kod krupne i sitne divljači.

Rad je izrađen pri: Fakultet agrobiotehničkih znanosti u Osijeku

Mentor: prof.dr.sc Tihomir Florijančić

Broj stranica: 52

Broj grafikona i slika: 21

Broj tablica: 7

Broj litaeatrunih navoda: 62

Broj priloga: 0

Jezik izvornika: hrvatski

Ključne riječi: Zadarska županija, lovišta, divljač, trofeji

Datum obrane: 30.09.2021.god.

Stručno povjerenstvo za obranu:

1. izv. prof. dr. sc. Ivica Bošković, predsjednik
2. prof. dr. sc Tihomir Florijančić, mentor
3. prof. dr. sc. Anđelko Opačak, član

Rad je pohranjen u: Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of agrobiotechnical sciences
Osijek
and Beekeeping

Graduate thesis
University Graduate Studies, Hunting

The Analysis of Hunting Management in Zadar County

Roko Pavić

Abstract: The analysis of hunting management in the ten-year period (2010-2020) was made in the area of 35 joint open hunting grounds established in the area of Zadar County. The main species of game are: from large game - wild boar, roe deer, and from small game - rabbit, pheasant-gnjeto, ruNarodne novine brojing squirrel, partridge rock-hryvnia. Of the other game species that are important in the management of hunting grounds and we find them in the hunting grounds of Zadar County, it is worth mentioning of the large game species - mouflon, chamois, brown bear, red deer and fallow deer. The management of these hunting grounds and game is harmonized with the conditions of nature protection, which form an integral part of every hunting management basis and ensure that all economic parameters and interventions in the hunting ground are plaNarodne novine brojed according to the conditions of nature protection. And this refers to the management of parent funds of natural density, natural sex and age structure, with natural growth, waste with optimal nutrition and nutrition, and the possible introduction of artificially bred game from the farm. Summarizing the above data of shooting and presented game trophies, we can be satisfied with the presented situation in hunting management of analyzed hunting grounds, since the analyzed hunting grounds belong to mountain, mountain and Mediterranean types of hunting grounds with large predators in which we have to count population losses in large and small game.

Thesis performed at: Faculty of Agrobiotechnical Sciences in Osijek

Mentor: prof.dr.sc Tihomir Florijančić

Number of pages: 52

Number of figures: 21

Number of tables: 7

Number of references: 62

Number of appendices: 0

Original in: Croatian

Croatian Key words: Zadar County, hunting grounds, game, trophies

Thesis defended on date: 30.09.2021.god.

Reviewers:

1. PhD Ivica Bošković, associate professor, president
2. PhD Tihomir Florijančić, full profossor, mentor
3. PhD Anđelko Opačak, full profossor, member

Tehisis deposited at: Library of Faculty of Agrobiotechnical scineces Osijek, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek